

308809

ప తి ది న ము ప క టిం వ (బ డు ను)

VOL. 3. } చెన్న పట్టణము 1916 వం ఆగష్టు నెల 10 వ తేది గురువారము } No 112
రంపటము 3 } స శ వా మ సం వ త్స ర శ్రా వణ మా స శుద్ధ ష్యా దశమి } సంచిక ౧౧౨

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-1.

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము

నిలనొప్పులమాన్యును, వాయువు రోట్ల బోగొట్టను

పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పొట్లబోగొట్టను

వనమూలికలచే హిందూ దేశమున

తయారుచేయబడు సుందరమునగు

సువాసన గలిగి యుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

ఆమృతాంజన డిపో, బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు.

ప్రవచన చరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

(గంభీర :- గా. నాగిరెడ్డి ప్రెస్ మద్రాసు. ఎం. పి.

శ్రీ లింగులభయము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొని పద్యము. బహుప్రాచీనకాలమునుండి బోకములలో అన్ని దేశములలో చరితిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి అనుబంధికలకు రు. 2-10-0 లంచునాలి లేదు. ప్రవేశములు లేవు. స్థిరముగా పంపించు వి. కె. నా వంతుకును. ప్రకంఠచరిత్ర గొప్ప అనుబంధము. (97) 145 పాఠములు, మద్రాసు ౧౯౧౬

ఒ క రూ పా య వి క్రయ ము.

SALE

శుక్రవారము 11 వ తేది, శనివారము 12 వ తేదియందు.

అంచు చుడిచి టెట్టబడిన శ్రీల వేతిగుడ్డలు 18 అంచదరము, టెట్టబడినవి. చక్కని చలువకు తగినది వెల 12-8 రూ. 1.	500 గజములు కురిగించులు (లేనులు) గజము 1-కి 4 అ మొదలు 8 అ వరకు వెల విక్రయము 12 రూ. 1	పండ్లు- కూరలు కోయుకల్లి (వైలెట్) విడితిన కోయ కలయువికట్టు కోయుక. వెల అ. 15. ౧. 2-కి రు. 1.
వరిరల భుజెలు- ౧౦౦౦ పరిరలు అర-పరిరలు పట్టును. శాభాగము ఫుల్లెట్లో ప్లేటు వేయబడినది మొహమ్మదులో గట్టబడినది. గడియారమునకు తగినందుకోసమైనది ఉంగరము కండు వెల రూ. 1-15-0 విక్రయము రూ. 1.	శ్రీలకట్టలు అనేకరకములు. ఒక్కొక్కటి రు. 1-4-0 మొదలు ౧. 5-8 0 వరకు వెలగలవి. విక్రయము రూ. 1.	ఇత్తడి బర్బరు-అర్బురుగల బ్లాకు టేక్ చేడిములు. వెల అ. 9. విక్రయము 2-కి రు. 1.
బర్మావారి తెల్ల గొనపు గొలుసు. కంఠము వేలాడు చుండుకు వెల రూ. 1-4-0 విక్రయము రూ. 1.	తెల్లని డబ్బుకో కాలర్లు చక్కనివి. 1-కి 18 ¹ / ₂ , 14 అం. ఒక్కొక్కటి వెల ౧. 0-12-0. విక్రయము 2-కి రు. 1.	6 డజన్లు అనేకరకములగు (చేనులు (మ.రాయిలనాండి మెడకు తగినందుకోసమే గుట్టు.) ఒక్కొక్కటి వెల 12 అ మొదలు 15 అ. వరకు విక్రయము 2-కి రు. 1.
నోలు గ్రాతి బ. జె. ౧. ౧౧. ౧. ౧౧. ౧. ౧౧. ఒక్కొక్కటి వెల రూ. 1-8-0 విక్రయము రూ. 1	అంగ్లేయులు పట్టపాడి వెప్పుగు మెట్టు, హాతికర్నూ నూ, సీమనున్నం, కార్పాలిక్, చేరి వి డబ్బా 4 అ. వి క్రియము 6 డబ్బాలు రు. 1.	గల్లరి డ్రెస్సింగు గువ్వెలు గట్టవి. ఒక్కొక్కటి అ. 10 విక్రయము 2-కి రు. 1
యార్దేగారి డొమకొలొరి, తెవే డా మెట్టులు చలక సీసాలు. ఒక్కొక్కటి వెల రు. 1-2. ౧ 1-4. ౧ ౧. ౧. 1	జూకాలువారి అభిరక్తిపాడి మనాం:గలవి డబ్బా అ. 10. విక్రయము 2 డబ్బాలు రు. 1.	20 డజన్లు మిరిసా సాబ్బు, సెబుపు సాబ్బు గలిపినవి. కనాజుయిన మారు గలవి. జా 1-కి 12 అ. ౧. 2-కి రు. 1.
అనేకవిధములైన డెఫ్టెక్కుచెక్కలు. చుట్టుగలవి. గజము 1-కి 7 అ. 8 అ. విక్రయము 8 గజములు. రూ. 1.	జూకాలువారి ఎకటికెప్పిల్ పండ్లపాడి. కె. డబ్బా 1-కి అ. 12. విక్రయము 2 డబ్బాలు రు. 1.	యార్దేగారి మనాం: (చేయు) ఒక్కొక్కటి వెల రూ. 1. విక్రయము 2-కి రూ. 1
	యూకు మడుపులు గల హూమక్రము. కండు, ఇనుము, తరిగినవి ఒక్కొక్కటి 11 అ విక్రయము 2-కి రు. 1.	

వెటువే, లే యిడులా అండు కంవెని లిమిటెడ్. ఇంకా కొరేడెడ్ ఇంక ఇంగ్లండు పోస్టువాక్సు 304, మద్రాసు.

కాలమునము.

ಬರಿಸಿ ಕೊಡು.

५१७ त्रु कालाका.

అప్పుడే వ్యతిరేకము.

శ్రీ మహా.

కూర గాయలలో ద గా.

హిందూ హోమాగ్రంథ.

చక్కనితలకమ్మ,

శి సీపాళు   రు 2-10-0.   వి. పి. రు 0-7-0

155. జామ్నూనీద్ మార్కెటు, హంబాయి

రేటు:- బాష్ 4 నీటి ను 10.0-0

సింగల్ స్కేలు కు 3-0-0 మొదటి తరగతి కు 2-0-0

కార్పేటు , నాటిరు 1-0-0 కేలరు 0-8-0

పి. టి. సెలూను ప్రొఫెసరు

పి. టి. నాయుడు గి. పజె టిప్.

మదరాసు అండు నదర
మరాటా రెయిల్వే కంపెనీ,
లిమిటెడ్.

(ఇక కార్పొరేషను ఇక ఇంగ్లాండు)

(ప్రకటన)

చెన్న పట్టణం	పేజీ 14-80	నెల్లూరు	పేజీ 7-15
నెల్లూరు	పేజీ 21-18	రాజుపురం	పేజీ 14-46

బెజవాడ   వల్లి 16-30   రాజమహేంద్రం   వల్లి 5-50
 రాజమహేంద్రం నుంచి 21-10   బెజవాడ   వల్లి 10-30

నోటిను.

కృష్ణాజిల్లా నూజివీడు కాపురస్తుడు వైకుంఠమిర్యాల
వెంకట్రాద్రి, యిండుమూలమునా అంధుడిని తెలియచేయుట
వీరునగా, నామూవరకు మాడుడు లక్ష్మీ నారాయణ దుర్వ్యయ
మాలకులొనై అక్రమముగా బునియును చేయుచున్నట్లు తెలి
యించుచుది. నాఅప్తీతో అతనికి హక్కులేదు. ఇదివరకు అప్పు
యిచ్చినవారికిని, ఇక నివ్వబోవువారికిని, నేను గాని, నాఅప్తీ
గాని బాధ్యతపొందునని తెలియచేయుచున్నాను. కనుక ఎవ్వ
రను అప్పు నియ్యరాదను.

మిరియాల వెంకటాద్రి

క సూ రి

నిమజ్వరములకు, కలరాకు, నంధికి, బాలెంటిరొగము
ముల వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, శుష్కిక కన్యూరి
యొకయొగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కన్యూరి
బంగారమునకన్న పిమ్మటగుటచేతను, నవరస శమయము
లందుదొరకుట దుష్టము. మాడినోయందలి కన్యూరియం దితర
వదార్థము లేనియును తేర్చుచున్నట్లు. ఇంతవరకు మాతావునుండి
కొనిన వారలకేమియు తెలిసియున్నది. కొననివా గొకపారి
వరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలిగి
కన్యూరిని గొని మౌనపోవు కులం 1-కి రూ 80-0-0
అన్యతాంజనము డిపో, 6, రంజుశెట్టిపిల్ల మదరాసు

అన్ని ఇతర వస్తువులకును, వై 6.
 స్వేచ్ఛకరిమిటి, అనగా ఆయా వస్తువుల
 ఇచ్చినవేయటకు ఏర్పాటును గంట అగాయ
 ఆ మరుచటిదినము క చేసి మూయుగంట కర్తం
 ము అయ్యుండును.

తిలకుగారిపైనే కేసు

పునః, ఆగస్టు 9:—నేను నరల విచారణ ప్రారంభమైనది.

“నాకు నరల జిల్లా గారు నరల ప్రాంతంలోనే ఉన్నారు. ఈ ఉపాధ్యక్షులు లాంటివారు గులాంగిరి” అను శబ్దమును వాడతప్పును అర్థము వ్రాయబడినది. కనుకనుండి సంస్కృతిశబ్దము, నీ కథలకు అయిన మృత్యు అనియును గూడ వ్రాయబడినవి. అని సాక్షి చెప్పెను. భండార్కరు గారి సంస్కృత రెండవ శతాబ్దమున ప్రాధాన్యము లేదని నిరూపించును. ముగిసిన కృత్యానిని గ్రహించి, మూడవ యావస్థయు నందలి వాస్తవమును బానిసత్వ మనియు చెప్పెను. వానికి నాకరి యనునర్థము వదిలిరాదు. నిఘంటువులో నేను, నాకరి అను నర్థము వ్రాయబడినది. అదిగూడ ఆశ్చర్యమున కొనకూడదు. యుండవచ్చును సాక్షి విన్నంగు గారి సమాధానము చెప్పెను.

మొట్టమొదట తేలికగా వ్రాసిన జిల్లా గారు ప్రాంత పరిశీలన. “నేను నరల సంవత్సరములనుండి ముందు రైతుగా నున్నాను. అప్పు డప్పుడు మాటలు తప్పి పోయినవారి వాక్యములు పోవు. ఎక్కడైతే నోక వాక్యము పోవాలిగా నుండవచ్చును. నేను వ్రాసినవానిలోని అంశము లుండి నుండవచ్చును. తిలకు గారు చెప్పిన కృతి వాక్యమును నేను వింటిని. కరతాళధ్వని చెందినపుడు నేను వ్రాసిన వాని లక్షణములను గురించి చెప్పుచుంటిని. నేను సాధారణముగా నిలుచి చేయుచుంటును. కరతాళధ్వనిల కలమున వాక్యములు తప్పిపోవుట సంభవించును. నేను వ్రాసిన వానిని ద్రవ్యము వ్రాసినవానిని భేదమున్నది. మే మిద్దఱును కలసి ఆరుగురులు భాషాంతరీకరించును. అని సాక్షి చెప్పెను. కాని- రాజ్యోదయము గురించు నేను నేనుగా వ్రాసి కథలములగా వాటిని చేయవలసినది సాక్షి అడిగి- ద్రవ్యములో తిలకు గారిపై యావస్థానమున 2, 3 కొరకు పేర్లు నేను తరువాత వ్రాసినది నని సాక్షి చెప్పెను. నాకు మహారాష్ట్రమున ముగిసిన ముందు తెలియును సాక్షి విన్నంగు గారికి సమాధాన మిచ్చెను.

తిలకుగారి పరిశీలన

మొట్టమొదట తిలకుగారి పరిశీలన గోరగా తిలకుగారి పోయిన నెక్కింది కృత్యానిని చేయించి.

మే. మీరు ద్రవ్యములో మే నెల 1-31 తేదీలను, కాను నెల 1 తేదీని మీరు “నవరాత్రులు” అని నిర్వచించిన విషయమును గూర్చి యావస్థానముల నిర్వచిరా?

తి. ఆ- ద్రవ్యములో లేక హోమమున.

మే. మీ యావస్థానములకు వ్రాయుచున్న క్రతులను మీ వ్యాఖ్యానములవల్లగా మీరు చదివెతిరా?

తి. ఆ.

మే. మీరు చెప్పిన దంతమువానిలో సరిగానన్నదా?

తి. మాటలు మాటగా లేవు.

మే. సారాంశము సరిగా నున్నదా?

తి. మొత్తముగా సరియైనదే చెప్పవచ్చును. కొన్ని చోట్ల అంశములకు అన్యతాభిప్రాయములు కనబడినవి.

మే. ఈ యావస్థానముల నిర్వచనము మీ యభిప్రాయమేమి?

తి. హోమములకు నేను వివరించి దాని బడయుట కట్టిపాఠము తప్పక వివరించుట.

మే. మీరు హోమమునకు కొన్ని మాటలలో వివరించుట?

తి. మీరు వ్యాఖ్యానమును చూడవలెను.

మే. రాజ్యోదయమును బోధించినందులకు దొరతనము వారికినైన నుండును మీరైనను బోధించువాడారా?

తి. అవును.

మే. మీరు కేసు పడినదా?

తి. పడినది.

మే. మీరెవరికి చెప్పగోరెదరా?

తి. నా వ్యాఖ్యానము చెప్పెదను.

తిలకుగారి వ్యాఖ్యానములో సాక్షి విచారణ ముగిసినది. దివ్యాధిని వ్రాయువాని యుగ విన్నంగుగారి ఉపన్యసింపుటకు మేము ప్రోత్సహించుట కిది.

విన్నంగుగారి యావస్థానము.

నాకు మహారాష్ట్ర ప్రాంతమున నున్నాను. కొన్ని కథలమును అప్పుడు నాకు వ్రాయునట్లు వ్రాయబడినవి.

యే ముద్దాయా వాదము నేను గ్రహించితిని. ప్రాంతానికి మహారాష్ట్ర నిఘంటువుల సంపాదించి ముద్దాయా ముసిన అర్థము లావడముల కానందస్థులను నవ్వించుట. భాషా వాంఛిత్వము విశేషముగ గలవారను గొప్పకలసి గూడ చెప్పవలసివారు నరు తిలకు గారు రాజ్యోదయము ముద్దాయా ముసించిన యర్థమును వాదించుట తోచినది. అది రాజ్యోదయము 124 ఏ సంవత్సరము చేసినది అని విన్నంగు గారు నిరూపించుచున్నారు. హోమములు పరిపూర్ణముగా కాదాయకుల పక్షమున వాదించుట. కాని సంకలనములకు అప్పుల తో నలు లే యున్నది. తిలకు గారు వాచా రాజ్యోదయము కల్పించుచున్నారని మును తెలిసినది. కాన కల్పన కథలు వాచాని నిర్వహించినది. అయిన కొరకుండి. ఇదివరకు 2 సార్లు తిలకు గారు 170 ఏ సంవత్సరము చేరవలసి నిర్ధారణ చేయబడినది విషయమును గూడ నిరూపించుచున్నాను. కొద్దిగా అసాధారణముగా మొదటిసారికి పరిశీలించుట తిలకు గారు కొన్ని వాగ్దానములను వాటితో కొంత తగ్గించుచుండి. కాని తిలకు గారు వాగ్దానములకు నిలుపుకొనలేదు. రెండవసారి ఆయనకు 1700 అంశములకు 6 సంవత్సరములు కావచ్చును కేసు యుగ విధింపులకు. అట్లు తగ్గించినను గూడ తిలకు గారు మును రాజ్యోదయము బోధించుచున్నప్పుడు ఎన్నిసార్లు మొదటిసారికి తగ్గించినను తగ్గించుటకు ముందుగా తగ్గించి కొద్దిగా తగ్గించుచు నుండును. తిలకు గారు హోమములను గురించి బోధించుటకు ఈ కేసునకు ఎట్టి సంబంధమును లేదు చెప్పి విన్నంగు గారు కొన్ని తిప్పిలకు కేసు బలమునకు ముగిసి. తిలకు గారు హోమములను గూర్చి చెప్పినట్లు దొరతనమునకు ద్వేషమును పుట్టించువలెను వాడుటచేతనే ఈ కేసున కరతాళము కలిగినది. నేనామూయుగ వ్యాఖ్యానమును వ్రాసి చదివెతిని. వానిలో హోమములు కట్టి విధానమును తిలకు గారు చెప్పినట్లే నేను. ఏదో అంశాభిరామానుభవమున్నది. వానిలో కొంత సవరించినది గను కొంత ప్రమాదకరముగను మాత్రమున్నది. భాషా సామర్థ్యము బట్టి ఆ యావస్థానములను వ్రాస్తేయుగ నన్నవని తిలకు గారి వాంఛిత్వమునకు వాని గలకునట్లు నేను చెప్పట కర్హులను మేము మును లేదు. జరగవలసి రాజ్యోదయములకు గూర్చి చెప్పటము హోమములకు నేనెలా వ్రాసెను బోధించుటయు ఉపాధ్యక్షుల నిర్వచనముల ప్రాధాన్యతను కానే గాదు. తిలకు గారు హోమములకు మునుగా వ్రాయవలసియు నిర్వచనములను గూర్చి దొరతనము వారికి నీరసములను గూర్చి హోమములకు నున్నదేముట చెప్పిరి. రాజ్యోదయమును కేసునకు వేసిన వారందరికి దొరతనము వారి పట్ల కట్టి ప్రేమయును తిలకు గారు గూర్చి కట్టి ప్రేమయు యుండునని అంతకుండు సభకు ప్రేమ యుండవలెను సమాజము. అని చెప్పి విన్నంగు గారు యావస్థానముల కథలను చేసిన ఇంగ్లీషు భాషా మూలము చదివానివి విమర్శలను తెలుపుచు వానిలో నక్కడక్కడ రాజ్యోదయమును దని ముగిసి. ద్రవ్యములో 1-5-16 న తిలకు గారిపై యావస్థానమునకు ఇండియా దొరతనము వారు ఏర్పరి జనమను సరిపాలనము ఇంగ్లాండు దొరతనము వారిచే నంగీకరించినది కాదని తిలకు గారు అభిప్రాయము నేను చెప్పగోరెను. హిందూకేసు ముందలి యావస్థానము హిందూకేసుకు గూర్చి బ్రిటీషు కేసు వారికి ఉన్నది యున్నట్లు చెప్పట లేదనియు దీని భావము. ఇట్లు తిలకు గారు చెప్పినట్లు దేహములలో రాజ్యోదయములేదని చెప్పసానునచేత వారు కేసులకు ఆకూల ఫలములకు తప్ప మిగిలినందులు. తిలకు గారు ముసించినట్లు ద్రవ్యము క్రమము బానిసలుగా నున్నారా? వారు బానిసలైన నేనును బానిసలే యగుదును. ఏలననిన ఏమయు చేయుటకు వారు స్వాతంత్ర్యముగలదో అపవలనన్నిటిని చేయుటకు తిలకు గారిని ఆరంభించెదమనగూడ మును స్వాతంత్ర్యమేగలదు. వ్యాఖ్యానము ప్రాంతాని సార మేర్పరుచుచున్నది. హిందూకేసునకు పరిపాలనము సాగించుచున్నది. అట్టి యావస్థానముల కగౌరవము కలిగించుట బ్రిటీషు పరిపాలన కంకటికిరి అగౌరవమును కలిగించుట యగుచున్నది. తిలకు గారు యావస్థానము మిట్లు అగౌరవమును కలిగించినది. “ఈ ము ఇండియా కంకెనెవరో” కేసును పరిపాలించినపుడు అన్ని వ్యాఖ్యానములకు వర్తకంబు లేదు. కంకెనె వాటిగా నున్నది.

లకు వాచ్చు లాభములు కచ్చునననదియే ముఖ్య విషయముగ నుండెను. ఈ సంవత్సరము మా కంకె లాభము రావలసి యున్నది. దానిని రాబట్టి మాకు కంకెలవలసింది. అది గవర్నరు జరలకు వుత్తరము కచ్చుచుండెడిది కరిపాలన మీరిది నుండెను. అను భాగమునందు దొరతనము వారియందు కృతజ్ఞత కలుపుచును కలిగించెదమనగూర్చు ఎన్నియో యున్నది. హాల్డింగ్ కృతజ్ఞత గారికి హోమములను అనియు మును దామోదము కలదనధ్వని తిలకు గారి యుగ వ్యాఖ్యానమున నున్నది. ఈ యభిప్రాయము సరిగాదు. అభిప్రాయము యావస్థానమును నేను పేర్కొని వినిపించెదను. “హోమములను కొరకు వ్యాఖ్యానము చేసినది దాని బడయుట కిచ్చి మును ముగిసినది కలిగించిగాదు” అనునదియే హాల్డింగ్ కృతజ్ఞత గారి భావము. “మాకు ఇండియానుండి అపవలనము. ఇదిని నో. అట్లుగా నేర్పరచి” అను వాక్యము బుద్ధిపూర్వకముగ నుపయోగించబడినదిగాని దీని కింకా అర్థమేమియునులేదు. ఈ కథని పరిశీలించుకొని కొర కేర్పరుచుచున్నది దీనివలన స్పష్టమగుచున్నది.

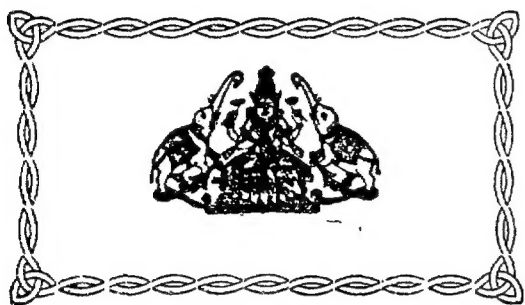
అనామధేయమున 31-5-16 న నిర్వచన యావస్థానము “మన వ్యాఖ్యానము పోయినది” అను వాక్యములకు తెరం గెరిగించుటకు క్రమము తప్పక అభిప్రాయమును కలిగించునదిగా నున్నది. ఈ విషయమున కలకత్తా ముప్పాడు కట్టలకు లోని గొప్పగొప్ప వ్యాఖ్యానముల భాషానియు అభిప్రాయములను తెలియ గోరుచున్నాను. విశేషములకు గూర్చి చెప్పి బడిన భాగములను రాజ్యోదయముతో నింది యున్నది దొరతనము వారి విశేషములు వారు హిందూకేసు చేయవలసిన తరువెదని చేయుటయు, స్వలాభమునే మునుగాను చేయుటయు. అదిగూడ దానికే విశేషము సరము. “మన వ్యాఖ్యానములో 5 గురొ 10 మందియో కలసి దొరతనము వారిలో చెప్పినవో దొరతనము వారికి తెలియును. విశేషమును గురించే దీని కది తెలియును. దొరతనము వారు చాల మందర భావమును వైద్యమును కలవాడుగా నున్నది దొరతనము వారికి చెప్పినవారిచే మనము చెప్పెదమనని వారు కృతజ్ఞత విని మనము బుద్ధులను తొలగించెదను. అని మనకు నమ్మకము గలదు. ....” అను భాగము కేసులకు హోమములను కేసు కట్టి గాదు. “ఒక దొరతనము కనవిధి నుగ నేను వాచి నట్లు దీని దొరతనము వారి నేను చెప్పెదను” అను వాక్యమును కలకత్తా కేసు వారికి నున్నదను నగౌరవము కలిగినది భారతీయ నైతికము రణరంగమున పోరుచున్నారని తిలకు గారు వారిని బ్రాహ్మిందినిగాని ఆర్యులను హోమములతో సంబంధమున్నదని నేననుకొనను. “ఈ కథలు మీరు చేయలేదని దొరతనము వారిలో మనము చెప్పినట్లు చెప్పట దొరతనము వారి ననుమించుటయు వారు కలంచినవో కట్టి దొరతనము నిజమైన దొరతనము కాదు. ....” అను వాక్యము క్రమమునందా రోపకముగ నున్నది. ఈ వాక్యమును తిలకు గారు చెప్పినట్లు వినినవారి మనములలో కట్టి యభిప్రాయము కలిగి యుండునో గమనించవలెను. “మధ్యమును ఈ కలకత్తా కేసులకు కమిషనరులు మొదలగు వారందరనులేదు” అను వాక్యమును మొదలగువారిలో రాజ్యోదయమును మాత్రమే మాత్రమే. “మధ్యము కి నైతికములందరనుగూడ నున్నవారు మహాత్మ్యము చేయుచుండగ చక్కని నల్లవారు తెల్లవారు ననుభవము నేల పాటింపవలెను” అను వాక్యములను హిందూకేసునందలి విషయముల యధాస్థితి చక్కని నల్లవారికి ఉన్నదను తెలుపుటయు కష్టమగుచున్నది. మునుగాను మునుగాను “ఇంగ్లాండు ప్రాధాన్యము. తిరికి ఏదాకి 5070 పానులు ముట్టుచు గాని రాజ్యోదయము కేసులకు 20,000 రూపాయలు ముట్టుచున్నది. ఇటుల నే కేసులకు వారికి-రాజ్యోదయము కేసులకు ముట్టుచున్నది.” తిలకు గారు చెప్పిరి. ఇంగ్లాండు ప్రాధాన్యము తిరికి తీరము గలదని తిలకు గారు భావించుచున్నది వారు విశ్లేషించుచున్నది. అపవలన తీరములేదు. కాని ప్రధానములకి ఎక్కిన చాన్సులకు కనవికూడ నుండుటచేతను అతడు కేసుల కేసులలో నొకముగ గూడ నుండుటచేతను అతనికి ఏదాకి 5000 పానులు ముట్టుచున్నది. అదిగాక రాజ్యోదయము తిరికి ప్రాధాన్యము తిరికి కాననధ్యక్షులకు భారతీయులను పాశ్చాత్యులను నిరూపించుచున్నట్లు. అని విన్నంగు గారు రాజ్యోదయమును గూడ భావలే కచ్చుచున్నారని జిల్లా గారిని. ఒకప్పుడు భావమును ఒకప్పుడు పాశ్చాత్యులను గూడ రాజ్యోదయమును నిరూపించుచున్నారని విన్నంగు గారు. విన్నంగు గారి యావస్థానమును గూర్చి, కేసులకు భాగములకు.

విషయానుక్రమణిక.

కృతాంతలేఖలు	2
ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్ర	3
తెలుగుగారి కేసు	4
పాఠశాలవ్యవస్థలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
దేశభాషాబోధ	6
తాతాగారి యాదార్యము	7
బిరోహమహాసంగ్రామము	
విదేశ కంఠితార్థము	8-9
దేశీయ కంఠితార్థము	10
ఇంగ్లీషు తెలిగొనలు	11-12

ఆంధ్రవత్రిక

1916 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 10-వ తేది

గురువారము.

దేశభాషాబోధ.

మాతృభాషామహిమ దినదినమును ప్రబల రీతిగా నంగీకృతము కాజొచ్చి యున్నది. దేశ భాషలలో గ్రంథములు వ్రాయుటకైన నీలు గల దా యని ప్రశ్నించినవారొక కాలమున నుండిరి. నేటికిన వట్టివారు బహుశః లేరనియే తోచుచు న్నది. అయిన నింకను ఆంగ్ల వ్యామోహము నదలలేక దేశభాషల నొకరికిగా అముఖ్యస్థితి యుండే యుంచవలయు నను మహానుభావు లనేకు లున్నారు. వీరివాదము చిత్రవాదము. దేశభాష లభివృద్ధియగు నుపాయము లాలోచించితి మేని ఆంగ్లభాషాజ్ఞానము తగ్గిపోవునట! అందువలన నిజ్ఞాన వ్యాప్తమునకు లోపములు కలుగునట. మరియొక కార్యాయము హైందవభాషి ఆంధ్ర కారావృత్తు బగునట. దేశభాషలకు ప్రాముఖ్య ము ఇచ్చినట్లెల్ల దేశభాషలు బాగుపడుట కాక ఆంగ్లభాషాపరిచయము గాఢతర మగుటకు గూడ మార్గ మేర్పడునని మానవ్యుక్తము. నేటికినను విష యములు కరభాషలో నేరువవలసి యుండుట చేత ఆ భాషా పదములు వానికి కల యర్థము వ్యుత్పత్తులు మున్నగు వానికయి యే కాలహరణమయి పోవుచున్నది. నిజ్ఞానవికాసములు కొర వడుకొలది కరభాషాభ్యాసము వట్టి వల్లవేయుట యుపాయ రుచిగొల్పు కలిగితి లేకపోవు చున్నది. ఒక్క కర్యాయము విద్యార్థికి స్వభా షలో విజ్ఞానము చక్కగా వ్యాపించినది ఈవిజ్ఞాన బలిమింజేసి ఇరభాషా సారస్వ గ్రహణ పారీణత కట్టువడగలడు. అప్పుడు గాని ఆ భాషాభ్యాస మును నిజమగు నభ్యాసము కాదు. షేక్స్పియరు నాటకములను వల్లించి చిలుకకలుకులు కలుకు వాగ్విని ఆంధ్రసారస్వతసారస్వంబు నొంగి తడను భవంబుచే షేక్స్పియరు కవి హృదయము వెనుంగ

గల వాగ్విని ఎంత యంతర ముండునో బుద్ధిమంతు లూహించుకొన వలసి యుండును. తన సంవేదన లను విజృంభింప జేయుగల సారస్వత గంధమే లేక కరుల సంవేదనో జ్వంభక సారస్వతంబుం గ్రహించుట సామాన్య మానవులకు సాధ్యము కా దని మానవ్యుక్తము. ఈ వట్టువ మాచడునరులలో విద్యాబోధకు తవ్వరైన నుండురేని వారియనుభవ మునుగూడ వారుస్మరించుకొనవచ్చును. విద్యార్థికి ఆంగ్ల పాఠములను నేర్పునప్పుడు గూడ హెన్ర్యు లీరు అను నామము వచ్చినప్పుడు మన భీమునిని ఒలిపియూ అటలు వచ్చినప్పుడు మన దశరా పందె ములను లాకివాల్ కథ వచ్చినప్పుడు రుక్మిణీ కల్యాణమును స్మరింపజేసి ఈ విధముగా మనకు సం బంధించిన సంకతులతో ముడివేసి చెప్పినయెడల ఎక్కువ కాలముసంగతులు మనస్సులోనిలుచుననుట మంచి యుపాయము డెవ్వడైనను ఒప్పుకొని తీర వలసివడే. ఇంకను నిగూఢ విషయంబులందును మన సారస్వతసాహిత్యము విద్యార్థికి స్ఫురణను పురికొల్పగలడు. సత్య కవి హృదయ ముత్తమ తత్త్వ సంశోభితము. ఉత్తమతత్త్వ మెల్ల లోకం బునకును సామాన్యము. ఆంగ్ల భాష మిని ప విత్రము చేసిన షేల్లీ వర్ణ నలు మన ఋగ్వేదాంతల వర్ణనలకు సరిపోవు చున్నవి. తెన్ని సను కవివర్యుని ప్రీత్యున్నకు మన ప్రమీళ సావ్యశ్యము. రుక్మా తత్త్వవేత్త టాల్సుటాయి వ్రాతలు ప్రబోధ చంద్రోదయాది గ్రంథములను జ్ఞప్తి తెచ్చుచుండును. కాళిదాసే షేక్స్పియరై పుట్టి వ్రాసెనో యను నట్టి ఘట్టములు లేకపో లేదు. మానవ స్వభావ మొక్కండే యగుటచే నీ రీతి సామ్యము లుండుట సహజము. తుదకు పింగళ సూర నామమును షేక్స్పియరును ఏక రీతిగా నూహను బరపిన ఘట్టములు ఎత్తి చూప వచ్చును. కాబట్టి స్వభాషా వాఙ్మయ సారస్వ గ్రహణ పారీణత సర్వభాషా వాఙ్మయ సారస్వ గ్రహణ పారీణతకు ప్రథమ సోపానము. ఈ సోపా నమును నిర్మూలముచేసి విద్యార్థి జీవితమును నావలించుకొని యుండు పరిస్థితులను లేనివిగా భ్రమించి ఆతనికి దూరస్థములై కంటికి కానరాక చెవికి వినరాక మానసమునకు జేరరాక యుండు నవీన పరిస్థితులలో నాతనిని బడవైచి కదస్త్రగణ మాత్రఫలము గల చదువు కరభాషలో నేర్పి ఆభా షాసారస్వములగ్రహింపుచునన నాతడెల్లు గ్రహిం పగలడు? ఎల్లు పూర్ణఫలము నందగలడు? ఎల్లు జననాదిచండి మాతృభాషయందే కృషి చేసిన ఆంగ్ల పండితులను మెప్పించగలడు? ఎల్లు పరీక్ష లలో తప్పిపోక కృతార్థుడు కాగలడు? విద్యా శాఖాధికారులను విశ్వ విద్యాలయము వారును బునాదివద్దనే దోషముచేసి హైందవవిద్యార్థి వల్లించుచున్నాడు గాని ఆంగ్లమునందలి గణమును గ్రహింపడని మొట్ట పట్టిన నేమిప్రయోజన ము న్నది? నిజముగా నాంగ్లమున మన విద్యార్థులకు సరియైన ప్రజ్ఞ కలుగవలయు ననినను దేశభాషా ప్రాముఖ్యమే అత్యవసరము. అనగా ఎల్ల కళాభి వృద్ధికిని బునాది మాతృభాష. ఈ విషయమునే మొన్నటిదినము గొప్పర్లు స్లేటరుగారు వై. ఎమ్. సి. ఏ.లో నుపన్యసించుచు సూచించిరి. వారు మద్రాసునగరమునగురించి యుపన్యసించుచుండిరి. నగరావాసపూర్ణఫలములు పొరులకు కలుగవల సిన యెడల వాఙ్మయకళాభివృద్ధి అన్ని వైపులను కావలయునట! ఈ యభివృద్ధి సాధ్యము కావలయు ననినయెడల దేశభాషల యభివృద్ధి కావలయునట. దేశభాషలు విశేషతః బోధనాధారములు కా

వలయునట. నిరంతరము ఆంగ్లభాష తప్ప నింకొకటి కనికరాదని పేజీలకు పేజీలు వ్రాసి నింపుచుండు పరిణామమార్గానభిజ్ఞు లగు మా సోదరులును మా నాయకులును స్లేటరుగారి వాక్యములను మననము చేతురు గాక యని కోరుచున్నాము. స్లేటరుగారి వంటి పాశ్చాత్య సోదరులు తమ పూర్వాభిప్రాయ ముల నట్టే త్రోచివైచి సహజమార్గంబేసి అసహజ మార్గంబేసి యని నిర్ణయింప దలకొనినరీతినే మా సోదరులును నాయకులును ప్రాచీనాభిప్రాయముల ప్రబలచ్ఛాయనుండి వెలువడి కర్యాలోచించి కని బూనుదురు గాకయని కఠిపరి గోరుచున్నాము.

తాతాగారి యాదార్యము.

సర్ రతన్ తాతాగారికి ఉదకమండలమున నొక దివ్యమైనబంగళా కలదు. దానినివారు ప్రజో కయోగార్థము దానముచేయ సంకల్పించినారు. అందుతో గూడ కదివేల రూప్యములు అవసరాను పరము లగు మరమ్మతులకు ఇచ్చుదలచుకొని నారు. కాని ఇట్టిప్రజాకార్యమునకు దీనిని ఇచ్చి వేయవలయు నని వారు నిర్ణయింపలేదు. దానము చేయవలయునని తమకుకలిగిన యుద్దేశమును తెలి యజేసి ఉత్తమముగు సలహా యేర్పి వచ్చునో కను గొని దానికిగాను తమద్రవ్యమును వినియోగపర చవలయునని తలపెట్టినారు. తమకు తోచునట్టి మార్గములకన్న నితరులకు దోచు మార్గములు ఎక్కువ యుపయోగకరము లుండవచ్చు నని గ్రహించి వారు ఈ విధముగా కార్యనిర్వహణ మునుచేయ నుపక్రమించుట వారి యాదార్య మును వేయిరెల్లు ప్రశంసనీయము సునర్పుచు న్నది తుదతీర్మానము కూడ వారు తమయధికార మున పెట్టుకొనలేదు. కరుణ నేర్పరచి వారికి వదలుదుమనినారు. ఉదకమండలముమరగణాకు చేసెడి. దాత మరియొకపరగణాకు చేసినవాడైనను ముందు కార్యనిర్వహణము ఈ మండల ప్రము ఖుల చేతులలో నుండుటయే వాంఛనీయము. ఉద్దేశంబును సర్వేందియూయుద్దేశంబుగనో అధమ వక్షము దక్షిణయిండియా యంతటికిని నుపయో గముగా నుండు నుద్దేశముగనో యుండుట మంచిది. ఇట్టి యుద్దేశమునకై ఈ దాతయొక్క యీవిని నుపయోగించుకొందుము గాక యని దక్షిణ ఇండియా నాయకులు అటనటచేరి సంప్రతించు కొని తమ తమ యభిప్రాయములను దాతకు తెలియజేసినయెడల బాండు నని మానవ్యు క్తము. ఉదకమండలము ఆరోగ్య వర్ధకస్థానము. మద్రాసు ప్రభుత్వమువాకి సంవత్సరమున ఆరు మాసములకాలము నివాసస్థానము. మొదటి వర్ణన జ్ఞాపక ముంచుకొని ఆరోగ్యనుకూల్యమగు ప్రతిష్ఠాపనకై ఈ యీవిని వినియోగపరచుకొని నను వినియోగ పరచు కొన వచ్చును. రెండవ వర్ణన జ్ఞాపక ముంచుకొని రాజకీయోపయోగములకై ఈ యీవిని వినియోగించుకొని నను వినియోగించుకొనవచ్చును. సాధికారాభి ప్రాముము అధికారులకు కొండలమీద నున్నప్పుడు తెలియుటకును అధికారాభిప్రాయములు అనధికారులకు తెలియుటకును సరియైన యనుకూల ములు మన రాజధానిలో లేవు. అట్టి యనుకూల ములను నిర్మించుటకుగాను తాతాగారి ఈవి ఉపయోగపడునేమో మన నాయకు లాలోచింపవలసి యుండును. ముఖ్యముగా మహాజన సభవారును హిందూదేశ సేవక సంఘమువారును ఆలోచింతురు గాక యని కోరుచున్నాము.

సంద్యాల పురపాలక సంఘము

ఈ పురపాలక సంఘపు కార్య నిర్వహణ ప్రభుత్వము వారికి కొంత దీర్ఘముగా విమర్శించినారు. కన్యకాదేవి గ్రామములు ఇంకను ఏలూరు జిల్లా నిలవమున్నట్లు పురపాలక సంఘముయొక్క నికరాదాయము 1915-16లో రూ. 37,007.00 నిలవ గ్రామములలోనుండి 1915-16 లో ఆదాయము రూ. 1,07,984.00-100 కానవచ్చుచున్నది. కృష్ణానదికి పురపాలక సంఘమునకు ఉపాధిగా పొందు చేసివారములు స్పష్టము. అట్టిస్థితిలో ఏలూరు ఇంకను వ్యయముకాక నిలిచి యుండుట తగదు. పురపాలకాధికారులు వారికి నుత్సాహమున్నవారికి ఉత్సాహభంజనముగా నడువడము రివిన్యూఅధికారులను గురవారు క్రమక్రమమువారి విమర్శను గమనించి సర్వేరముగా వసులు నడవడముగాక! కృష్ణానది వారి నురియుక విమర్శము ఆలోచించదగినది కలదు. విద్యుద్దీపములు సంద్యాల పురపాలకసంఘమువారు నాలుగు కొనిరి. వానిని చక్కగా నుకయోగింపగలవారు దొరకలేదు. వాని నుకయోగము కలిగియుంటే మిక్కిలి యెక్కువయెనది. ఈ కారణములను బట్టి పురపాలక సంఘమువారు ఈ దీపములను వెలిగించుట మానినారు. కృష్ణానదికి వారిద్వైపి కిది అభివృద్ధిని తెనుకకు తోయుటగా గానియున్నది. ఈ దీపములను చక్కగా నుకయోగించుట కొత్త పాదర్యమునవలసివేదట. సగరపాలక సంఘమువారు తమ పనివారలలో వెర్రివైసను ఈ పని చేయించి తీరవలసినది నిర్బంధపెట్టలేదు. సగరపాలక సంఘమువారు దీపములు మానుటచే దండుగయెనర్విన వారై వారట! ఈ వాక్యములను వ్రాసిన కృష్ణానదికి వారిద్వైపి గారితో మేనేజింగ్ దివిజన్ వారున్నాము. విద్యుద్దీపములు వారక విన్నాములు కావచ్చును. కాని సంద్యాలనుండి మానుట తీరదనుకొనినవారు చేరుట వ్యయోపపద మనుట స్థానికానుభవము కలవానికి గాని అర్థముకాలాదు. అందులో యద్దక్షుడు యెను నీవెట్టి కృష్ణానదికి ఇక పనివారలకు పనిచేయుటకు ముఠాకొర ఫిర్యాదులు కావచ్చును జరిగి తీరవలెను. ఏ మద్రాసుకో పనివానిని శిక్షాద్యము వంతుట తప్పదు. ఈ దండుగలెల్లయు నివ్వడమున స్థానిక విద్యుద్దీపముల సగరపాలకులు తలచియుంచునట్లును సందియములేదు. యద్దక్షుడు: ఏలూరు విద్యుద్దీపములవలన కాగల దండుగలో సగరపాలక సంఘము వారు చేసివారని చెప్పటము దండుగను పోల్చిమానినయెడల నీదండుగ వాదండుగకంటె తక్కువగా నుండునట్లును సందియములేదు. దేశకాలపాత్రములనిపెట్టక వారకాభివృద్ధిచే విద్యుద్దీపములను గోడుల కద్దతిపూజనముత్ర కృష్ణానదికి ద్వారాకి తగియున్నది. స్థానికస్వరూపాలకాధికారు లిట్టి స్వల్పవిషయములలో గూడ అధికారవర్తనవారి విమర్శకు పాత్రులై యుండుట మన స్వరూపాలకాధికారులనుకొక్క క్రమక్రమమున చెప్పకతప్పదు.

కరాచీ నైనిక సంఘము.

అంగ్లసీనులనుండి కొత్తగా వచ్చి కరాచీలోని దీని నైనికులను ఉత్తర ప్రాంతమునకు చేరినవారమున రైలుమార్గముగా అధికారులు పంతుటయు అందులో కొందరు చేడికి తాళలేక వ్యయించుటయు మాచుకను లిదివరలో నెరుగుదురు. ఏల ఈ రీతిగా నైనికులు వంతుటతో ఎవరియొక్కత్రుమియక వంతుటతో ఎంతవరకు ఏర్పాటుల లోపము జరిగినో అను విషయములు కొంతకాలము కట్టుచున్నవదినవి. అంగ్లరాజ్యాంగ సభలో అనేక క్రమము చేయబడి ఉత్తరప్రదేశ్ లో సంకలనదిన. తుట్టుకుదకు కరాచీ ప్రాంతములలో అధికారము నందున్న ముత్తర గొప్ప అధికారులు తమతమ అధికారములనుండి తొలగించ బడివారను వార్త ప్రకటితమైనది. కరాచీ నైనికులు వారములకు మేజరు జనరలు పా గారు, డిప్యూటీ క్వార్టర్ల మేజరు జనరలు లో గారు, నైనికాభివృద్ధి అసిస్టెంట్ లు డిప్యూటీ సెంటు కర్నలు మేజరు అనువార లే ఈ ముత్తరు. ఇందులో ముఖ్య వారు మన కెక్కువ సంబంధము కలవారు. వీరు ఈ రాజధానిలో నైనిక పదవులలో ననేకములలో నుండి కారాగారముల ఇన్స్పెక్టరు జనరలు పానాధునిక కరుణ కీర్తి గాంచివారు. తక్కిన వారను డిప్యూటీ యెగరేసి వీరికేవల ఆలోచనగా లోపముచే దొవ మున్నవారే యెను ఇంతటి దండన కర్నలగరురా యని నందియను అంతరింపక మానదు. తక్కువ జనన వారిని దండించుట వ్యయము యెను. అందులోను నందగ్గ సమయములలో కొంచెము దృఢముగా నుండక తీరదు. కాని తక్కువ చేసినవారి ఉద్దేశము గమనించుట మంచిది. అనంతర కాలి వ్యయ మామందుటయు అవశ్యకమే. నైనికముత్ర చేసిన దొవ మిట్టి యని ప్రకటితము కాలేదు. కావున మేమేమి యు వ్యాఖ్యానము చేయుటకు వీలలేదు. ఇంగ్లండులో కొందరు సురక్షితవారము చేసిన యాంధ్రోక్షమ మాత్రము వీరిని కృష్ణానదికి లావలతి చేయలేదు కదా యని మట్టుకు బుద్ధిని వికల్పించుకొనవలసి యున్నది.

స్థానికవార్తలు

వర్షాపాతము. — ఈ సంవత్సరము జనవరి మొదటి లేదనుండియు చెన్నపురిలో వడిన వర్షము 8.96 అంగుళములు. సాధారణముగా వడివలసిన వర్షము 11-20 అంగుళములు.

తపాలావ్రకటనము. — దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బోవల యు మెయిలు రేటు "అమ్మడి" స్త్రీయరున కందజేయుటకుగా చెన్నపురిలో 18 వ లేదీ పాఠశాలము 4.45 గంటలకు కట్టివేయబడును.

ఇంగ్లీషు మెయిలు స్త్రీయరు: — 11 వ లేదీ కుక్ వారమువారు ఉదయము 8 గంటలకు ఇంగ్లీషు మెయిలు బొంబాయివరము చేరును. కవివారమువాటి పాఠశాలము చెన్నపురిలో ఇంగ్లీషు మెయిలు పంపిపెట్టబడవచ్చును.

నైద్యవిద్యార్థులు. — భారతీయ నైద్యవిద్యార్థుల సంఖ్య సభ్యము చేయుటకుగా దొరతనమువారు రాయపురము పాతశాలలో: ధిక విద్యార్థుల జేప్చును ఏర్పాటుల జేయుటయే గాక కలికట్టులో గూడ నొక నైద్య పాతశాల స్థాపించు నున్నారనుట సంతోషకరము.

మహమ్మదీయ వాఙ్మయసంఘము. — ఈ సంఘమువారు నిన్నటి పాఠశాలమున నొక సభజేసి కొత్తగా పామ్రాజ్య సభ్యులుగా నిల్వయింపబడిన: మిర్ ఆసదు అలీ ఖాను, యాహూ హుస్సేనుగారు సభ్యులందరి తీర్మానించిరి.

దోపిడి కేసు. — పుత్తూరులో 15 గురుదొంగ లొక మాస్టరాని ఇంటిపై బడి వానిని కట్టుకొని కట్టికేసి బలవంతముగా తాళముల తీసుకొని రూ. 800ల విలువగల వస్తువులను, వాని భార్యచేతి బంగారుముగలను దొంగకొని పోయిరి.

మదరాసు చావుల కట్టి. — ఈ కట్టి కృతార్థము క్రిందటి నెల 80 వ లేదీ మొదలు ఈ నెల 5 వ లేదీ లోగా ఈ పురమున మరణించిన వారి సంఖ్య 886. యూరోపియను 66.5 గురు; యూరేషియను 7 గురు; హిందూవులు 275 గురు; మహమ్మదీయులు 88 గురు.

భారతీయ విద్యార్థుల తీరస్కరించుట. — డెడ్ లెటరుఅఫీసు మేనేజరు, ఎలియటు గారియొక కృష్ణ స్వామి అయ్యనతెచ్చిక దావాలో మద్రాసు శిక్షాపబడి నందువలన వస్తువులను వానిపై దావా తెచ్చుటకొక కతకు దావాకాగితముల నీ. పి. రామస్వామి అయ్యనగారి చేతి కచ్చెను.

మామవరము రయిల్వే చోరీ కేసు: — ఈ కేసులో బాగుగ పనిచేసి దొంగలను కట్టుకొనుటలో దొర తనమువారి కమితనము మొదలగు రయిల్వే పోలీసు సభ్య ఇన్స్పెక్టరు సాబరిక అయ్యనగారికి రూ. 25 లును కల్ ఇన్స్పెక్టరు మున్నామి వాయునగారికి రూ. 20 లును బహు మతు లొసగబడినది.

భరతశాస్త్ర మహాసభ: — కాలన సాంవత్సరిక సభ 1917 వ సంవత్సరము జనవరి 10, 11, 12, 13 వ లేదీలను బెంగళూరులో జరుగును. మైసూరు మహారాజుగారు సభ ఖర్చుల భరించెదరు. సర్ ఆర్ ఫ్రెడ్ వార్న్ కె. సి. వి. ఇ. ఎఫ్. ఆర్. ఎస్. గారు సభాధికర్యమును వహించెదరు. కాఖా సభాధ్యక్షులుగూడ నిల్వయింప బడిరి.

ఒకదొంగతనము. — తిరువళ్ళూరు హైకోర్టు నందు కడికాళివారము చేయుకరరాజ్ మత అనుసాహుకారు గతమాసము 27 వ లేదీ తనమాపు తాళమువేసికొని పోగా, రాత్రిపూట పోలీసాపాటెను సభకు అనువులొక కెట్లో పోయి కొన్ని వాడెములను నగలను దొంగిలించెను. మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించి ముద్రముకీ రి మానయుల కలిగివేసిరి.

దక్షిణ ఇండియా క్రిస్టియను సమావేశము. — సర్ పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యనగారి వని చుగిసిన నెనుక వారి స్థానమును దివాన్ బహద్దరు ఎల్. డి. స్వామి కన్ను పిల్ల ఎం. పి. ఎల్. ఎల్. డి. గారిని నిల్వయింప దొరతనము వారిని గోతులకుగాన దక్షిణయండియాలోని భారతీయ క్రిస్టియనులు మైసూరులో నొక సభ చేయ నున్నాడు.

పురుక్కోట రాజుగారి తమ్ముడు: — వీరు ఎగ్మూరు నివాసియు సార్ సార్ధి అయ్యనగారును సత నిని 6 వేల రూపల కొంత మోసముచేసి ఇటీవల బంధించబడె నని తెలిపియుంటిమి. వీరింకను ఎగ్మూరు పోలీసుకోర్టు బందీ ఖాసలోనే యున్నాడు. బామిను వచ్చుటకొంత వీరనేక స్నేహితులకు కంటివార్లను నైరములను వంపిరికొని ఇంతి కల కెక్కును కాలేదు.

విద్యుచ్ఛక్తి సేవకుము. — విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రముల తాత్పర్యము జె. జె. ఓ. రెయిలీగారి యింటిలో కొన్ని విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రముల నుజేయుచు నిపుణులతో నతని కోటుకుండు బంగారు నూదిని ఆశపరించెను. న్యాయాధికారి వాని పై నేరము స్థాపించి రూ.50 ల జరిమానా విధించిరి.

విందు. — మొన్నటి పాఠశాలమున హిందూనై నూలు వారు పి. ఎస్. శ్రీనివాస్ కృష్ణగారిని నూతన పామ్రాజ్య సభ్యక్రమమునందుట కభినందించుట నొక విందు గావించిరి. ఆసమయమున సంస్కృతాంధ్రము ద్రవిడ తెలుగు భాషలయందు సన్మానపత్రములు జరుగబడెను. కృష్ణగారు తగిన జవాబుచొసగిన పిమ్మట సభ్యుల పూల మాలాబంధువుల జేసిరి. రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసెను.

దేశద్రుమ్యురి. — సిడెల్ ఆరు 24 ఏండ్ల పాత ముగల బ్రిటిషు ముగలకు దేశద్రుమ్యురిగా నిన్నటి దినమున ప్రకటింపబడెను. వీడివివరలో ఆరేండ్లక్రింద: దేశద్రుమ్యురిగా ప్రకటింపబడి బొంబాయివరమున కంపిరేయబడెను. అచట నుండి ఎక్కువో తిరిగి మదరాసునకువచ్చి తపాలాఫీసులో జేరెను. మూడుమాసముల క్రిందట నుర: పానము త్రవచే నొకని కొట్టుటవలన జెయిలున కంపబడెను. క్రిందటి శనివారము వాటితో చెరగదలెను. వీని యన్నకమ్ముకు రణరంగములో నున్నాడు.

విందు శత్రుదగుట. — కురువును అనునకు కురువు అను ఒక మేకలు కామవారి స్నేహితుడై యుండి, అతనియింటి కనుదినము పోవుచు, వానితో చాలసేపు మాట్లాడుచుండెను. 1 వ లేదీ వాడు కురువును తన స్నేహితుని నుం దలోనుండి ఒక మేకను దొంగిలించుకొని పోయెను. కురువు పోలీసువారికి సంగతి తెలియజేయగా పోలీసువారు కురువును కచ్చెనుచేసి మేకను రాయల్వే: మేజిస్ట్రేటు గారు విచారించి కురువుకు రూ. 2 సంవత్సరముల కంపిరేయ విధించిరి.

యూనివర్సల్ గ్రాండు సర్క్యు: — లోక పరిణామ మర్మిన్యకము. పరిణామ వివాదమే నూతనవృత్తి. నూతనవికాసము. వ్యక్తియొక్క ఆనందములు, ప్రకృతిభిన్నములకు చేష్టలు, పరిణామ వివాదమునకు మూలకారణములు. స్వప్రకృతియు, స్వప్రకృతి మూలకారణములు, జీవుల పరిణామ వివాదములకు అత్యుత్తమును నూతనవికాసమున కలిగి మిషనలను యొర్పుకొనక తప్పదు. ఈ పరిణామతత్వము సర్క్యు మున్నగువానియందు ప్రదర్శితము. జ్ఞానములే జాతువులు శిక్షనలన మనస్సుల కభివృద్ధియుగా వర్తించుచుండును. నిన్నటిరాత్రి ప్రదర్శించబడిన వర్క్కునునందు కోతులు మనుష్యులతలై లులుండిన నడవించుటయు, ఒకకోతి లైలు గాడ్ గానుండి జండానువివరును బుడిచి నిలిపించుటయు అత్యుత్తము తమ గొలిపినవి. కోతి ఒకతిగనై రెండుకాళ్లతో నడచుచు, క్రిందబుడునని భయముగలిగినవర్క్కును తగుగెయ్యుకొనుకొక దానిని చేతితోకట్టుకొని చాలసేపు తలచినై కదలక నిలుచుచు సభ్యుల కమితానందము గలిగించినది. కోతి బండిలొనుటయు కోడి బండిలొనుటయు అమృతములొకే యుండెను. కాని వీరియందు కోతులు సభామధ్యమున కొంతవరకు వానరచేష్టలను ప్రదర్శించి సభ్యులను కడుపుబ్బ నవ్వించెను. వాట్లపు నైపుణ్యము వాట్లయందునే సభామధ్యమునకు వచ్చెనుగాని రంగస్థలము "దవుడు" వాట్లయితప్ప ఇంకేవాట్లము వాడలేక పోయెను. నై నీకొక ప్రోత్సహన ఏలవాలుగా నిలవపెట్టబడిన చెక్కలపై నై నీకొక ప్రోత్సహన సభ్యుల వానందమున ముంచి. తిగనై నొక జపానీయుడు నై నీకొక ప్రోత్సహనము సభ్యులకుగా నుండెను. సింహమునై నొకవాణనెక్కించుటయు, సింహములను, చిరుతపులులను, మేకను వరుసగా నిలువపెట్టుటయు, సింహము నొక మేకయు, ఏకపక్షరమున భుజింప జేయుటయు అత్యుత్తముగా నుండినవి. భారతీయ జను లిట్టి యద్భుతకార్యములనుజేర్చి వారి నైపుణ్యమును ప్రదర్శించుట ముత్తము.

బరోపా మ హా సంగ్రామము

నెనెయిలో పోరు-జర్జనుల యుక్తులు విఫలమగుట.

బాల్కన్సులో యుద్ధము-నెనెయివాదు ప్రినేకా నాక్రమించుట.

ఇటలీవారి విజయము-ఇటలీలో నుత్సవము.

విజయము నిధారణమగు యుద్ధము జరుగుచుండుట-పరాసు యుద్ధమునాగి పగిలెను.

[రైటు దు ఏ జెన్సీ.]

ఇంగ్లాండు

మంత్రివర్గము

హౌడ్రస్ గారు రాజీనామా యిచ్చుట
 లండను, ఆగస్టు 9:- హౌడ్రస్ గారు మంత్రివర్గపు సభ్యులలో రాజీనామా యిచ్చిరి.
 విద్యాభ్యాస మంత్రివర్గమున హౌడ్రస్ గారు కడలు కొనినంతటనే మంత్రివర్గమువారికి కష్టముగలగను. కార్మిక విషయపు పనులు విద్యాభ్యాసానికి అభ్యంతరము గలగజేయుటచే వారు రాజీనామా యిచ్చిరిన తెలియుచున్నది.

నూతనోద్యోగములు

మంత్రివర్గము.

లండను, ఆగస్టు 9:- హౌడ్రస్ గారు మంత్రివర్గమున నే యుండి కార్మికసభ్యులుగా నుండును. క్రూర్రువు గారు విద్యాభ్యాసమంత్రిగా పనిచేయుదురు.

శత్రుని హాసముల చాడి.

లండను, ఆగస్టు 9:- 7-10 విమానములు ఒంటరిగను ఒంటరిగను గూడ బాంబులను వేసినది సాత్తును భయపడుచున్నవని వారి సంకల్పము. ఒక నావావిమానము వానిలో నొకవానిని చాలమైళ్ల వరకును తరిమినది.

హౌడ్రస్ వైనికుల ఆనుపత్రులు.

హౌడ్రస్ మెంటు సభయందు చర్చ.

లండను, ఆగస్టు 9:- హౌడ్రస్ వైనికుల యుద్ధ సంఘము ఆనుపత్రుల సేర్పాటు విషయమునుగూర్చి కమిటీ వారు కుదిరిన రిపోర్టును ఆగస్టు 9న తోమనెవల మెంబరాపే మియా విషయ విచారక సభయందువారికి పంపుచునది కాదు నుల సభలో చేపట్టెకా గారనిరి.

నర్ క్రెయిగ్ గారు:- హిందూదేశమున వైద్యసౌకర్యముల విషయమున కమిటీవారు చేపట్టిన విషయములు, ఇంకను కొనసాగించబడునది, కొన్ని లేవా?

చేపట్టెకా గారు:- నే నట్లుచూశాను; నేను రిపోర్టును చదివలేదు. కాని దానియందు యుద్ధములేని సమయపు విషయములు నూడించబడిన వనియు, యుద్ధాంతమునకు వానిని నిలిపి యుంచరచుచున్నది తెలియజెప్పినది.

బ్రిటిషువారి ఎగుమతులు.

లండను, ఆగస్టు 9:- బ్రిటిషువారికి 1914 వ సంవత్సరము జూలై మాసమున ఎగుమతుల వలన వచ్చిన సొమ్ము కంటే ఈ సంవత్సరపు జూలై మాసమున 20 లక్షలపాటు తక్కువగా వచ్చినది.

హిందూదేశ విషయముల చర్చ.

లండను, ఆగస్టు 9:- హిందూదేశ విషయములు చర్చించబడలేనది ఎల్లవారును కోరినచో నట్టి ఏర్పాటు చేయబడునది హౌడ్రస్ మెంటు సభయందు చర్చలో ఆస్కేరుకు మంత్రిగారు నడిపిరి.

బిల్లు లామోదించబడుట.

లండను, ఆగస్టు 9:- నేనాకాసనపు మాడర్రులేని, హిందూదేశపరిపాలనా కానసపుసరణ బిల్లు మాడర్రు ప్రతిని కామకులసభ వారి మోదించిరి.

మరణము.

లండను, ఆగస్టు 9:- కల్లులు మఫటులాంగు గారు మృతిచొందిరి.

పారిసు ఆర్థిక సమావేశము.

బ్రిటిషు అధికారములు.

లండను, ఆగస్టు 9:- రాబోవు సామ్రాజ్యసభలో పారిసు ఆర్థిక సమావేశపు తీర్మానములకుగూర్చి బ్రిటిషు అధికారములలో నొక్కొక వాని నుండి ప్రత్యేకముగా అభిప్రాయములను తెలియజేయుట కష్టమునది కాదునది సభయందు బోనార్ల గారు చెప్పిరి.

ఫ్రాన్సు

శత్రుని హాసముల చాడి.

లండను, ఆగస్టు 9:- అధికారియుల తెలిసిరి. నేను పాకిస్తాన్ కాలమున శత్రువుల విమానములు తూర్పు తీరము మీదగా పోయినవి. మరెవరికీ విమానము స్కాట్లాండు ఆగ్నేయ తీరమున కేగి ఆచట చాలవోట్ల బాంబులను వదిలినది. ముగ్గురైతే చుటపోయిరి. 14 గురికి గాములు తగిలినవని మాత్రమే యంతవరకు తెలిసినది. నేనా సంబంధముల నన్ను మేమియును కలగలేదు. విమాన విధ్వంసక కలెక్టును గాల్చి వానిని తగిమిచేసిరి. చాలవోట్ల బాంబులు వేసిరి. వీరి ప్రేమాభిప్రాయ బాంబులను విమానములు చేసినవి. వీరి ప్రేమ తెలియుచున్నది. తూర్పు సెంట్రల్ బ్రిటిషును రిపోర్టుల బాంబులు హెచ్చుగా వేడిచేసిరి. నేనును చాలవోట్ల బాంబులు వేసిరి. ఒకరిద్దరు చుట్టలపై బాంబులను వేసిరి. కొన్నివోట్ల చుట్టలపై బాంబులు వేసిరి. వీరి ప్రేమగా చాల వీరును బాంబులను వేసిరి. బిల్లింగ్స్ బాంబుల నముద్రమునకు కనుబడిచుచున్నాము. ఆస్కేరుకు వోట్లనుల వలన విమాన సాత్రు శత్రువులవారి రా బిల్లింగ్స్ బాంబులను గుండ్లకు బరిచిరి. ఆగుండ్లు చాడిరి కలిగిరి.

జనరలు హేగు గారి ప్రకటనము.

లండను, ఆగస్టు 9:- నెనెయివాదు యుద్ధము యును లేదు. పాకిస్తాన్ కు తుర్కీకు మిలీటరీ గాల్చి యుండునకు పోలిమి. ఈ ప్రజాభిప్రాయము తెలియజేసినది. ఇజరుకాలమున్నగు బొల్లర్రువులను 2 గంటలపైత్రుల గుండ్లకులకు కాల్చి విష వాయువును వదిలి. వచ్చును వచ్చును. శత్రువులను మాకందకములలో బరుటచు చేసిరి. వచ్చును వచ్చును సాగలేదు. అని జనరలు హేగు గారు తెలిపిరి.

పరాసు విజయములు.

పారిసు, ఆగస్టు 9:- రిన్నటి రాత్రి యెల్లూరు వీధుల పడినది. మ్యూజిక్ కుడివైపున తిమ్మియాయులు వీధులకు నంకెటును యుద్ధము తీవ్రముగా జరిగింది. శత్రువులకు యెమాంటుకు వాయువులను, దక్షిణమును తాముగోల్చు యున పరిశ్రమకు చుట్ట గలగ బ్రాబ్బియించిరి. వాయువు నువారు వారికి తిమ్మివేసి యా స్థలమునుండి మొట్టమొదట నున్న గవలక దృఢముగా నిలిచి యుండిరి. పరాసు వారు ఇదివరకు గోల్చుయిన కందకములకు చుట్ట బయట నున్న మాంటు బ్రాబ్బియ సాగిమించుచున్నారు. వాయువుల లాపి వాయు రంగమునందు పరాసువారు శత్రువులకు బరుటచులనుబయించి ఆనేవలను కైదిలనుగా గొనిరి.

సోమునది కుత్తరమున బలవంతులను ఒకరిద్దరు, హెం ఆడని కుత్తరభాగమును మేము బయటించిమి. ఇది మేము మాస్వాధీకముననే యున్నది. సోమునది కుత్తరమునందు ఒకరిద్దరు మేము 6 కిలోమీటర్లకు సేనాను బయటించిరి. శత్రుకుంక శ్రేణిని పూర్తిగా నాక్రమించుచున్నామి. వాయువుల నందున్న టాపూరునకు వాయువులను వచ్చుచున్నది. వాయువులను నిన్నటిదినము నుమ్మును ముట్టచుచున్నది. వారిని తగిమిచేసితిమి.

యుద్ధ ద్వితీయవర్ధం - పరాసు యుద్ధమునాగి.

లండను, ఆగస్టు 8:- యుద్ధ ద్వితీయవర్ధం సందర్భమున లాయెడ్ బార్టి గారు పండిన తంతివార్తల క్రతువులకు మిచ్చుచు పరాసు యుద్ధమునాగి యెల్లూరు వాగిరి. సంగ్రామములను పూర్ణముగా తెలియజేయు యుద్ధ మిచ్చును జరుగుచున్నది. మరల యుద్ధకేంద్రముల ప్రకారము నిర్ణయించుకొనిన సమయములందు శత్రువులను తప్పక ముట్టడించుచున్నాము. శత్రువులను తమ ఆత్మాశ్రయ వికారములలో వదిలి అన్ని రంగములందును నిశ్చేయముగా నోడించబడుదురు.

పరాసు వారి ప్రకటనము.

పారిసు, ఆగస్టు 9:- నేను మధ్యాహ్నములు ప్రకటించిరి. శత్రువులు చాలసారులు తుపాకీ చివరకు ధియోమాంటు స్థానమున చేరిరి. మేము పారిమేరలోనే యుండి దానివైని తీవ్రముగా గుండ్లను వదిలించుచున్నాము. పూర్వాయెద్ద గానీ నేను లను వదిలి యుండునకు పోగలిగితిమి. వా ఆడనియెద్ద శత్రువు లాడిరి. హెం ఆడని యెద్దగూడ వారు నరాజితులైరి. మరల వారాక్రమించిన కందకమున చాల భాగము నెంటు నేనా స్వాధీకమైతి. హెం ఆడని కిని సమద్రుమమున మున్నును మేము కొత్తగా నాక్రమించిన స్థానములవైని శత్రువులు గుండ్లకువదిరిరి. తిహన్ను చార్లెసు ఇరువదారియెద్ద కొత్తగా నా వశమైన స్థానములందు శత్రువులు ప్రవేశించి మేము సన్నీ లోపాడిరి. వెంటనే తమి చేసితిమి. లాస్వెల్లియెద్ద కొన్ని శత్రువిమానములను నేను గూర్చితిమి. ఆరంటిని సోముయెద్ద నేలగుల్చితిమి. పరాసు వైమానికులు చీటిలో వాల్చెనును కల్ల ఆడనిదాటి రావైమానిని ఫిరంగిలందు కర్మాగారమువైని బాంబులను వదిలిరి. చుట్టలను ప్రేలును ధ్వంసులకు చేరినది. మా విమానములు చాల ప్రేలులను లొంగి బాంబులను వదిలెను.

రుష్యా

రుష్యావారి ప్రకటనము.

మోస్కో, ఆగస్టు 9:- నైయిన్ సాన్ తూర్పున 4 మైళ్లదూరపు టిస్మిచినికాను జనరలు లిబిల్లే గారాక్రమించిరి. వారి వైపున 7400 మంది టైగ్రికు 60 మర ఫిరంగులను వచ్చుచున్నారు. ఈ టైగ్రికు 8500 మంది జర్మనులు గలరు.

రుష్యావారి ప్రకటనము నాక్రమించుకొనుట.

మోస్కో, ఆగస్టు 9:- రష్యనులు వీస్తరు నదికి దక్షిణమున శత్రువులకు వెంటబటునుమిచి ఫిపురుమునుమిటి బయటాగియులకు చుట్టించిరి. శత్రువులు తమకుంకెనెను, చుట్టలనుమిటి బయటాగియులకు ధ్వంసముచేసికొనిరి. రష్యను వీస్తరు మొత్తమునకు 110 మైళ్లదూరము నాక్రమించుకొనిరి.

రష్యను విజయములు.

లండను, ఆగస్టు 8:- జనరల్ సాసురావ్ సేనలు ప్రాచీనకేరమున బోవుచు నీగల్వెనది దాటిపోయి జూజో బాక్సులలో రైలుమార్గమును ధ్వంసము చేయించి వాయువును.

కాల్మిక్కులను, రంగమున రష్యనులు కొంతవరకు పోయిరి. రష్యను అధికారు లాస్కోనుచున్నారు.

ఇటలీ

ఇటలీయుల విజృంభణము.

ఇటలీ, ఆగస్టు 9:- వినాన్జోరంగమున దంకిలను ఇటలీయులకు శత్రువులకు గుంపించి ఆగస్టు 4వ తేదీన తమ బలవంతమును ప్రారంభించి జయప్రథముగా జరిపిరి. ఇటలీయుల గలిగిన జయములకు ఇటలీలోని ప్రజలు ఆనందముగా జరిపుచున్నారు. ఇటలీ సేన రాల్చను కొండలను పిరిచిరి ఆస్త్రియనుల రక్షితస్థానములను ధ్వంసముచేసెను. తెర్వాన్సి జిల్లానుబయలు వదలి యుద్ధమును ప్రారంభించి కొండలపై, శత్రువుల క్రధకు ద్వితీయ రక్షితస్థలమును జయించుకొనిరి. శత్రువులు భయభ్రాంతులై చెల్లాచెల్లై పారిపోయిరి. మోస్కో బ్లూగోరిది రంగములందు యుద్ధ ముతీతీతముగా నుండెను. ఆగ్నండు వంగరి దేశమేనిబలము, ప్రోషియానులను లొంగుకుండగా ఇటలీ వారు, వారిని చుట్టచేసి బంధించిరి. 62 మైళ్ల సేనానుభయందు తీవ్రముగా యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఈ సమయమున ఇటలీవారి యుద్ధవాక్యము ఆస్త్రియనుల తీరమును, ఆస్త్రియనుల ఎడమకుంకని ముట్టడించుచున్నది.

రస్మియనుగాను ఇట్టికి పోవుట.

కోమ, ఆగస్టు 9:— ఆంగ్ల ఇంటి సంబంధము ఆర్థిక విషయములను చర్చించుటకు రస్మియనుగా ఇట్టికి వచ్చిరి.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టు రంగము

లండను, ఆగస్టు 9:— కాటియా జిల్లాలో మేము కేసులు నింకను తనముచున్నాము. ఈ కేసుల వర్తమానములు మన ప్రజల వెనుకభాగము తనముచేసిరి. దక్షిణమున ఒకటై దక్షిణమున కురుమూల మైబిడి కందకమునుండి తిరిగి వేసిరి. మేము చాలామందిని తప్పు కొంటిమి. కేసుల వేక భాగమునందలి సేవ పూర్తిగా వెనుకకు కాటియాను సూక్ష్మ 15 మైళ్లలో నున్న బి6 - ఎల్ - ఎల్ కు ఉత్తర దక్షిణ భాగములకు పోయిందని జరలు మక్కి గారు తెలిసిరి.

సిని యుద్ధము.

లండను, ఆగస్టు 9:— జరల్ మక్కి గారిట్లు ప్రకటించిరి. మన ఆర్థిక విషయము కాటియాను తూర్పున రి మైల్ల దూరమున నున్న కురుమూల వెనుకటి పంక్తిని సమీక్షించుచున్నది. కాటియానందనే కేసులను ముందు తక్షణమును కందకములతో బలమునుకొనియుండిరి. మన సేనలు యుద్ధరంగమున దుడిచివేయుచున్నది. మనకు కొన్ని యుద్ధోపకరణములు దొరికినవి. ఆగస్టు 4 న తేదీని కేసులను ప్రతి మాట్లాడి నలిపిన పోట 200 కేసులకు పూర్తి చేయబడినది. ఒక విమానము నూయబడినది. పార్లమెంట్ కేసులను బాంబులు వేసిన. నవమైల్లముగా గడిగిరి.

జర్మనుల వ్యర్థత్రములు.

లండను, ఆగస్టు 9:— ఇటీవల కురుమూల గుడిపుర మాట్లాడింది విషయమును గూర్చి ప్రత్యేక విశేషము లిట్లు వ్రాయుచున్నాము. జర్మనుల తుల్యము లన్నియు కర్మము లైవది. మన ఫిరంగులు చాలా భయంకరము లైనవిగా గాదా వండ్లు గడ్డికోసినట్లు ముగియుట కేల గూర్చుండెను. బ్రతికి పోవుటలతో తప్పించుకొనినవాడు లేదనియు బట్టి కొనబడిన ఒక కురుమూల వ్యర్థముగా ముగియుట చాలామంది పోరాటములతో అంబులు కై కోర్కాచుచున్నారో పోరి యుద్ధపు తీవ్రతను భరించిరి.

మర్రేగానికి రాజుగారి యభినందనములు

కెయికో, ఆగస్టు 9:— ఎడారి బ్రతేకమునకు ఎండ కాలమున సంపూర్ణమును జడమునొందినవలకు వార్షి సార్వభౌములు తమభినందనములకు దెంపును కురిపిస్తా నిచ్చిరి.

బాల్యము

బల్గేరియను కటాలము.

నూనోకా, ఆగస్టు 9:— బల్గేరియను కటాలమున పురమునకు దక్షిణమున నొక గ్రామమునందు ఒక బల్గేరియను కటాలమున వాకస్మిక్ముగావడి బాంబులువేసి ముట్టడించి వారిని చంపివేసినది పోలీసులెరి.

బల్గేరియను సేల సిలి.

లండను, ఆగస్టు 9:— బల్గేరియను రాజకీయసిలి గూర్చి బల్గేరియను ప్రముఖులొకడు వ్రాసిన వ్యాసమునుండి ఈక్రింది వాక్యములను దెయిలి (కొకట పత్రిక) విశ్లేషించిలేఖనము వ్రాయుచున్నాడు:— “బల్గేరియను సేల యెదుటకున్న కటాలములతో బల్గేరియను కటాల దుష్టుడు. బాల్యరంగమున మిక్కిలించుకొనాడు విజృంభించుచున్నాడు వానిని చెప్పనే అక్కరలేదు. రుద్రుడు బాల్యరంగమునందు చేసినట్లే యుద్ధమును చేయుచున్నాడు.”

మనకు గల్లెల దుర్గత చిహ్నములను గణకమున యుద్ధోపకరణములకు వదిలి యుద్ధమునుండి తొలగించుము.

సర్వీయను విజయము.

లండను, ఆగస్టు 9:— సర్వీయను పిక్కికాపురము నుండి బల్గేరియనుల తలుపునొట్టి దాని నాక్కిమిందుకొనినది “ట్రైబ్యూను” పత్రిక సూనీకా విలేఖనము వ్రాయుచున్నాడు.

అమెరికా

మెక్సికో, యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వసహాయము
వాషింగ్టన్, ఆగస్టు 9:— మెక్సికో, యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వసహాయము ఒక బాంబులనుకొనిన వారు పరిష్కరించుకొనిన జరలు కేసులను గాన వేసిన వారు ఆమె 30 రోజులపాటి.

దేశీయ తంత్రీవాదము

(మాస్కోయ విలేఖనము వస్తునాడి)

మద్రాసు

సర్వీయను పోలెముగాను

మద్రాసు, ఆగస్టు 9:— నేడు దక్షిణమున పీఠకందక ముదలమునుండి ఇరుకుకు వచ్చిరి. రెసిడెంటుగారికి ఆర్థికముగా నున్నా. కేటిరాత్రి పీఠ పి. చాలర్లముగా రింటి పిందాగించెదరు. కేటి ఇండియన్ ట్రెస్టు ఇన్స్టిట్యూటును, మండ్రికంపుల పాక్షరీ. కోమలెదరు ఫాక్రీ, 1, 2 ప్రతి మరలను చూచెదరు. కేటిరాత్రి వారముల కొలారు బంగారు గజలలో గడిచెదరు. సోమవారమునాడు మరలన్న తోటల సంఘమువారి వార్షిక సభకు వెళ్లెదరు. ఈ సభ 15 వేదీ మంగళ వారమునాడు మద్రాసునుండి బయలుదేరి బొంబాయికి వెళ్లెదరు.

మద్రాసు విషయమును కార్యదర్శియగు జే. గారు గూడ సేసి చెప్పియుండి యుటకుచ్చి.

మలబారులో నొకదోపిడి.

కల్లికోట, ఆగస్టు 9:— పర్యాయ దగ్గరనున్న పుత్తూరులో ఇటీవల నొకదోపిడి జరిగినది. గతవారమున ఒకదినము. కొండలు దోపిడిగాండు) ధనికుడగు నొక మెట్టాయంటిలో కొండలు, అతడు పార్థివ సేనీకొనమండగా అతనిని బెదిరించి వెళ్లె తాళుల నిర్మూలను పీడించిరి. అతనిభార్య 800 రూపాయల నగలును, కొంతసొమ్మును అతనిచేతి బడినది. పోలీసువారు దొంగలకొఱు తెదకుచున్నారు.

మలబారు క్లబ్బులో నొక దొంగతనము.

నిష్పతిరాత్రి కొంతమంది కొత్తవాండు) హెచ్.వి. వింటర్నాకో గారు నిరసించుచున్న మలబారు క్లబ్బు మందిరము లోని తడకటికొరికిపోయి 20 రూపాయలను, 8 రూపాల నొట్లను దొంగిలించుకొనిపోయిరి. కొన్నిదినములక్రింద బాకొక్రిసిల్లా గుడ్డలవెల్లె క్లబ్బుకుందరముననే దొంగిలించ బడినది.

జర్మనీ

ప్రాముముడి నిర్బంధ సేవకు

తీసికొని పోవడిన స్త్రీలు.

లండను, ఆగస్టు 9:— ఈ కేసు ప్రాముముడి నుండి నిర్బంధ సేవ చేయుటకు జర్మనీకి పిలువకొని పోవడిన స్త్రీలను చంపు పసివేయవలయునని క్రైస్తవముఖ్య నేతలులు కెయిజరు రహస్యముగా వ్రాసిరిన కొక విలేఖనము వ్రాయుచున్నాడు. కెయిజరు దీని కొత్తకొనమెదల మరలను పునః పరీక్షించుగా కెయిజరు మరలములను నిశ్చయించుచు

చెబ్బులు తగిలిన జర్మను.

లండను, ఆగస్టు 9:— ఇంగ్లండునై వెరుచునుడగా కొట్టడిన కేసు) జర్మను మరల స్వస్థానమునకు పోవలొక పోవలొక పురమున దిగెనని “సెంట్రల్ న్యూసు” పత్రిక) హేగ్ విలేఖనము వ్రాయుచున్నాడు.

జర్మనుల సరిహద్దు రక్షక సేన.

లండను, ఆగస్టు 9:— జర్మనుల సరిహద్దు రక్షక సేనలో ఒక్కొక్క పటాలమునుండి 18 మంది జర్మను అధికారులు యుద్ధరంగమునకు పంపుచున్నారని కోమలెదరు ఫాక్రీ నండ్రి తెలియజేయుచున్నది.

అస్ట్రీయను ఉద్యోగులకు బహులు

జర్మను ఉద్యోగులకు నియమించుట.

లండను, ఆగస్టు 9:— కోమలె రంగమున జరల్ వాక్యర్ కటాలములనుండి అస్ట్రీయను ఉద్యోగులకు బహులు జర్మను ఉద్యోగులను జరల్ హిందెచ్చు నియమించె.

పోర్చుగీసు

పోర్చుగీసువారు యుద్ధమున చేరుట.

లండను, ఆగస్టు 9:— పోర్చుగీసు కాంగ్రెసు సభ జరిగినది. బ్రిటిషువారికి మిత్రులందలివారికి జరలు కటాలములకు భయము చేరుచుండ “బ్రిటిషువారు ఆహ్వానము సంగీకరించి యుద్ధమున చేరుటకు నిశ్చయించిరి” అని సమాచారము కార్లెన్లు వా నానెగొందిరి.

బంగాళము

బంగాళీ కటాలము

అభిప్రాయములు

ఇంగ్లీషును పత్రిక.

కలకత్తా, ఆగస్టు 9:—

ఈ ప్రకటనములకు ఈ రాష్ట్రమువారి కడమిత్తానం దము కలుగును. దీని పర్యవసాన ఫలితములను నైతిక లాజికో ద్యోగులు శ్రద్ధతో గమనించెదరు. ఈ ప్రకటన మింతకు పూర్వము వచ్చియుండిన ప్రయోజన ఉద్దేశముగ నుండి యుండును. కాన ఇది స్వరణదీ చేరుదగిన స్వల్పకార్యము గాదు. గాన దీనిగూర్చి మైకాధికారులు దీని కాలమున వచ్చిన నిశ్చయమునకు వచ్చిరి. చిరకు వారంగిరించుట రాష్ట్రమువారికి చాల గౌరవనీయము. అయినను విషయముగూర్చి పారలమెంటుగ్రహించుట కరణములేమింద నుండవలెను. ఏదధులమిద జేర్చుకొన వలగిరించబడినదో అపధతులను స్వప్రముగ తెలుపువకును ఒక్కరినిగూడ జేర్చుకొనగూడదు. ఈజేర్చుకొని ఇతరరాష్ట్రములవారి నేదధిమిద చేర్చుకొనుచున్నారో అపధతియే వీరికిగూడ వర్తింతులెను. ఈ సంగతి ఎల్లవారును స్వప్రముగ గ్రహించిందో ఆవల మేము పారలమెంటుగ్రహించితిమి చెప్పటకు వీరందరు.

డాక్టరు ఎన్. కే. మల్లికగారు

ఇంగ్లీషును పత్రికా విలేఖనము మల్లిక గారిని సందర్శించగా మల్లిక గారిట్లంది. “చేకటకు లెక్కలేమింద ప్రజలుచచ్చెదరనుట నిశ్చయము. నేను వెంటనే గామముల వెంటనందరించి పట్టణములలోను వెళ్లగామములలోను అధికారులు నాధికారులను భారతీయులను పాశ్చాత్యులనుగూడ కలిపి సంఘములుగా చేర్చెదరు. ఈసరి చేయువారు కాల పోలీసువారి చలనను పి. వి. డి. వారిలను అభ్యంతరము కలుగకుండుటకు నేను వారిలో నాలోచించుచున్నాను. ప్రభుత్వగ నీరాప్రతి నొక రెడిమింపును ఒక అక్వికదరమును గూడ నేర్పువలెవలె నని నేనొకొనున్నాను.

డాక్టరు ఎన్. పి. సర్వాధికారిగారు.

ఇండియన్ యెయిర్ మ్యానుటెక్రికా విలేఖనము బంగాళా ఆంబ్యులెన్స్ సంస్థాపకులగు డాక్టరు ఎన్. పి. సర్వాధికారి గారిని సందర్శించగా వారిట్లు నుడిచిరి. “రెండు కంటే పీఠ సుదకు జరలు దొంగలకొర కప్ప మేమియును లేదు. తక్కువ జాతులవారు రందరను ప్రయత్నించి బాంబులతో వారి ననకరించుటకు దీనివలన వసతి ఏర్పడగలదు. కాల ప్రభుత్వ బంగాళములోగూడ మౌఖులకు కొడకలేదని చెప్పదగిన సమయము తప్పక కలుగ గలదు.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

సెబు జర్జీమిద కేసు.

అలహాబాదు, ఆగస్టు 9:— గోవల ప్రసాదు గారి మీద తేదీన లండను కేసును విచారణచేసిన కమిషనరులు రిపోర్టు రాష్ట్రీయ దొంగతనము వారికి సుపిరి.

మూర్ఖానిసీతులు కమిషనరులు

రాజీనామా నిర్దుట

రాయబెర్హీ, ఆగస్టు 9:— (క్రైస్త మూర్ఖానిసీతులు ఆఫ్ఘన్ ఆక్షేపించుచు రాయబెర్హీ మూర్ఖానిసీతులకి నియోజకులైన కమిషనరులలో హిందువులందరను రాజీనామా నిచ్చిరి.

కాళీ విశ్వవిద్యాలయ వరిపాలకసంఘము.

అలహాబాదు, ఆగస్టు 9:— ఈసంఘమువారి మొదటి సమావేశము ఈనెల 12 వ తేదీ కలివారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కాళీగంగమునందలి వెంట్రీయ హిందూ కాళీ మందిరమున జరుగును. మానీయులగు ప్రోచాస్సులకు హిజునా సేను సర్ మాధవరావు సింగ్ గారు బహుమతి గావలియన మహావాగ్దాను అభ్యర్థకుల హిందెచ్చెదరు.

బర్రా

గూచ్ టే సేను మహారాజుగారి తమ్ముడు.

రంగూణలో నుండుట.

రంగూణ, ఆగస్టు 9:— ప్రాచ్యుడేశమున కలకత్తా సభకు నుడించుకొనుచుండిన గూచ్ టే సేను మహారాజుగారి తమ్ముడు ఈ దిపు కలకత్తా మియునాలో రంగూణకువచ్చిరి.

“కమిన్” అను స్పీడనువారి స్త్రీమురు.

లండను, ఆగస్టు 9:— జర్మనులు తట్టుకొనిన “కమిన్” అను స్పీడనువారి స్త్రీమురు జర్మనుల పొన్న విమిత్తము నొక డ్రాండు చేపుట తీసికొని పోగా, స్త్రీమురు అధికారులు దానిని తేవుండి తగిలించి, స్పీడనువారి యుద్ధకార్యము, జర్మనుల యుద్ధోపకరణము వాక్యములను బట్టి నున్నది.

The first meeting of the Banars Hindu University Court will be held at the Central Hindu College on Saturday the 12th instant at 12 noon. Hon'ble Prof. Chancellor, His Highness the Maharaj Sir Madava Rao Scindhia Bahadur of Gwalior will preside.

THE GREAT WAR.

Fighting in Sinai: German Tricks Fail.

ACTIVITY IN THE BALKANS: SERBS OCCUPIED PRISEKA.

Successful Italian Offensive: Rejoicings in Italy.

DECISIVE BATTLE PROGRESSING: FRENCH WAR MINISTER'S DECLARATION.

[Reuter's Agency.]

British Front.

British Communique.

LONDON, August 9.

General Haig in a communique this afternoon reports that there has been no change at Guillemont. North of Pozieres we have made further advance by bombing. Situation in the vicinity of Guillemont is likewise unchanged. Enemy heavily bombarded our trenches in Ypres Salient between Belleward Lake and Yser Canal for two hours discharging gas on broad front. Its effect was small. Some partial enemy attacks were not able to enter our trenches.

French Front.

"Decisive Battle is Progressing."

French War Minister's Declaration.

LONDON, August 8.

The French Minister for War, replying to a message from Mr. Lloyd-George on the occasion of the second anniversary of the War, says: "The decisive battle is progressing. We are attacking the enemy in perfect unity at the moment selected by us. The enemy will soon see his dream of domination vanish, and fall back on every front."

French Recover Lost Ground. Trenches and Prisoners Taken.

LONDON, August 9.

PARIS.—Last night's communique says: On the right of the Meuse the battle continued very fiercely on the whole of the Thiaumont-Fleury front. The French, with remarkable tenacity, withstood and repulsed the enemy, who was endeavouring to recapture the ground north-west and south of Thiaumont. Then the French attacking re-occupied all the portions of the trench in which the enemy had gained footing and re-entered the Thiaumont work. The French captured two lines of trenches on the Vaux Chapitre-Le-Chenois front and took two hundred prisoners.

Further French Gains.

We increased our gains north of the Somme, capturing a fortified wood and a trench north of Hem Wood, all of which we hold. Altogether in two days we have captured north of the Somme a whole line of German trenches on a front of six kilometres to a depth of from three to five hundred metres.

Strong enemy detachments attacking northwest of Tahure in Champagne yesterday were dispersed by our shell fire.

PROGRESS AT FLEURY.

PARIS.—This afternoon's Communique says after failure of numerous attacks the enemy regained footing in Thiaumont work. We are on the immediate outskirts of the works which we are energetically bombarding. We made progress at Fleury by means of grenades. Enemy's attack on Vaux Wood was repulsed. Violent enemy counter-attacks north of Hemwood were repulsed with heavy losses but, Germans succeeded in reoccupying trench most of which was soon recovered. The enemy heavily bombarded our new positions between Hemwood and the river. Enemy's attack penetrated our new positions between Lihons and Chaulnes railway but was immediately driven out with bayonet. Enemy aeroplane was destroyed at Luneville and six were driven down on the Somme. A French aeroplane crossed Vosges and Black Forest in darkness and bombed the powder factory at Rottweil causing great fires and explosions. Our air squadrons bombed several railway stations.

Russian Front.

The Russians Advance.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—General Sakharoff has crossed the Sereth, moving almost due south of Brody, and is threatening the railway between Zolozow and Tarnopol. A Petrograd message admits a slight retirement in the Carpathians.—"C. and M. Gazette."

110 Miles of Country Captured.

LONDON, August 9.

PETROGRAD.—A communique says:—Pursuing the enemy south of the Dniester, the Russians stormed the town of Nizoiiff and six villages. The enemy blew up the bridges and magazines. Altogether the Russians have here captured 110 square miles of territory.

Occupation of Tysmienica.

Many Prisoners Captured.

PETROGRAD.—It is officially announced that Litchitzky has occupied Tysmienica four miles east of Stanislaw and captured additional 7400 prisoners including 3500 Germans and sixtythree machineguns.

Italian Front.

Successful Italian Offensive.

Rejoicings in Italy.

LONDON, August 9.

There are rejoicings in Italy over the success of the Italian offensive which began on August 4th with terrific

bombardment on the whole Isonzo front. It pulverised the rocks and disintegrated the Austrian defences into the ravines below. The Bersaglieri opened the infantry attack, climbing rocks and precipices and capturing the first and second lines. The enemy fled panic stricken. The fighting was fiercest in the Montfalcone and Gerizia sectors, where Hungarians and Croats refused to surrender and were surrounded. The attack is progressing on a front of sixty-two miles. Simultaneously warships are shelling the coast and the Austrian left.

Balkan Front.

Activity in the Balkans.

Bulgarian Detachment Dispersed.

LONDON, August 9.

SALONIKA.—A British patrol surprised and dispersed a Bulgarian detachment in a village south of Doiran with bombs and bayonet.

The Bulgarian Position.

LONDON, August 9th.—The "Daily Chronicle's" Athens correspondent quotes a statement, attributed to a Bulgarian political leader, that "Bulgaria cannot hope to prevail against the strong armies now opposing her. Serious fighting when the Balkan offensive begins is improbable. We shall do as we did in the second Balkan War. We recognised the inevitable and lay down our arms."—"C. and M. Gazette."

A Serbian Success.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th. The "Tribune's" Salonika correspondent says that the Serbs have occupied Priseka, driving out the Bulgars.—"C. and M. Gazette."

Egyptian Front.

The Fighting in Sinai.

British Clearing the Battlefield.

LONDON, August 9.

General Sir Archibald Murray reports that our mounted troops are getting into contact with Turkish rearguards six miles east of Katia, where the enemy entrenched at the beginning of his advance. The work of clearing the battlefield is proceeding. A quantity of rifles and other war material has been brought in. Hitherto two hundred enemy dead have been buried in the area over which the counter-attack passed on August 4th. An aeroplane made a bomb attack on Port Said and Suez, doing little damage and inflicting slight casualties.

Failure of all German Tricks.

Special correspondents, describing the last phase of the Turkish attack on Egypt, say that all German tricks failed. A captured Turkish officer admitted that our machine-guns were terrible and cut down men like reaping corn. He marvelled that any escaped. The Turks have been scattered far and wide into small parties. The brunt of the fighting was borne by mounted Anzacs, who have done splendidly.

General Murray's Victory.

The King's Appreciation.

CAIRO.—The King has telegraphed to General Sir Archibald Murray his appreciation of the brilliant success during the hot season in desert country.

Enemy Pursuit Continues.

General Murray reports that the pursuit of the enemy in Katia District continues. The Turkish rearguard had been pushed back to the north and the west while to the south dashing attack of imperial camel corps drove them out of the entrenchments.

We have taken more prisoners. The enemy rearguard has now retired to a line north and south of Bir El Abo fifteen miles east of Katia.

Air Raids.

Air Raid on England.

Insignificant Damage.

LONDON, August 9.

It is officially announced that hostile airships crossed the east coast early this morning. Another is reported to have visited south-east coast of Scotland and to have bombed various localities on the coast. Hitherto three women are reported killed and fourteen injured. No damage of military importance has been done. Anti-aircraft guns drove off airships. In several places unofficial reports of the air raid indicate that both incendiary and explosive bombs were dropped. Apparently most of the casualties were on the east coast where a score of bombs mostly incendiary were dropped. One or two were killed and ten injured. Slight fires were caused. A zeppelin at a great height travelling north eastward soon disappeared out at the sea. Searchlights lit it up and anti-aircraft guns fired at it.

Further Particulars.

LATER.—It is officially estimated that seven to ten airships participated in the raid operating singly or in pairs. Apparently indiscriminate destruction of property was their main object. Naval aeroplane pursued one several miles to sea.

TELEGRAMS.

A Damaged Zeppelin.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—The "Central News" correspondent at the Hague says that a Zeppelin which was hit over England descended in Hanover, being unable to proceed to its base.—"C. and M. Gazette."

Great Britain.

The Cabinet.

Mr. Henderson Resigns.

LONDON, August 9.

Mr. Henderson has resigned from the Cabinet.

No Trouble in Ministry.

Mr. Henderson's resignation of the Presidency of the Board of Education does not mean trouble in the Ministry. He resigned simply because his labour work prevents him from devoting his time to education.

Mr. Henderson Remains in the Cabinet.

It is understood that Mr. Henderson will remain in the Cabinet as Labour adviser.

Lord Crewe as Minister of Education.

It is expected that Lord Crewe will become Minister of Education.

CROWN COLONIES AND ECONOMIC CONFERENCE.

Statement by Mr. Bonar Law.

LONDON, August 9.

In the House of Commons Mr. Bonar Law expressed the opinion that it was impracticable that the Crown Colonies should be given individual opportunities of expressing their views upon the resolutions of the Paris Economic Conference at the coming Imperial Conference.

HOSPITALS FOR INDIAN TROOPS.

A Question in Parliament.

LONDON, August 9.

In the House of Commons Mr. Chamberlain said that the report of the Committee of inquiry into the Station Hospital system for Indian Troops would be submitted to the Mesopotamia Commission if desired. Sir Henry Craig asked:—"Didn't the Committee recommend certain very important additions to the medical equipment in India which have not yet been carried out?" Mr. Chamberlain replied:—"I don't think so. I have not read the report, but I am informed that it referred to peace conditions, and that its consideration was suspended owing to the war."

Bills Passed.

LONDON, August 9.

The House of Commons has passed the third reading of the Army Act and the Government of India Amendment Bill.

British Exports.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—The British exports for July are two millions sterling above those for July 1914.—"C. and M. Gazette."

Indian Affairs.

Discussion Promised.

LONDON, August 9.

In the House of Commons Mr. Asquith promised to arrange for a discussion on Indian affairs if it were generally desired.

Obituary.

LONDON, August 9.

The death of Colonel Moffatt Lang is announced.

Germany.

The French Deportees from France.

The Pope's Request to the Kaiser.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—Rome correspondents state that the Pope has privately asked the Kaiser to return the feminine deportees taken in northern France. Non-compliance will lead to the Vatican's publicly protesting.—"C. and M. Gazette."

Reduction of Frontier Guards.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—It is reported from Copenhagen that Germany is reducing her frontier guards, thirteen men from each company being sent to the front.—"C. and M. Gazette."

German Officers Substituted for Austrians.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—General Hindenburg at Kovbe has substituted German officers for Austrians on General Bothmer's staff.—"C. and M. Gazette."

The Captured Steamer "Themis."

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—The Swedish steamer "Themis," captured by the Germans, was taken to a Gothland port to coal. Sweden has prohibited her re-sailing. Swedish and German warships are outside the harbour.—"C. and M. Gazette."

Portugal.

Portuguese Congress.

Decession to Take Part in the War.

LONDON, August 9.

Amid cheers for Britain and the Allies an extraordinary sitting of the Portuguese Congress resolved to accept the British invitation to take part in the war in Europe.

TELEGRAMS.

Italy.

Mr. Runciman in Italy.

LONDON, August 9.

ROME. Mr. Runciman has arrived in Italy for the purpose of discussing Anglo-Italian economic questions.

United States.

MEXICO and U. S. A.

Carranza's Suggestion Adopted.

LONDON, August 9.

WASHINGTON.—General Carranza's suggestion that a joint commission shall settle Americano-Mexican differences has been accepted.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Bombay.

The Tilak Security Case.

Further Hearing.

POONA, August 9.

The further hearing of Mr. Tilak's case was resumed to-day before Mr. G. W. Hatch, District Magistrate.

Mr. Thakur, of the Oriental Translator's office, further cross examined by Mr. Jinnah, said the word 'Gulamgri' was translated as "slavery" throughout in the speeches. "Pasu" was a Sanskrit word and would mean cattle, besides beast.

Re-examined by Mr. Binning, witness said that Bhandarkar's second book of Sanskrit and Prof. Ranade's dictionary were well known works. In the third speech, which formed the subject matter of the charge, the word "Dasya" was correctly translated as bondage. The word would not mean servitude and service as servitude was given as the meaning in the dictionary. It must be one of the meanings of the word.

Somanath Dashpande, second shorthand-writer cross-examined by Mr. Jinnah, said that he had been a shorthand writer for two years. There might be omissions of words sometimes, but not of sentences. Sometimes a sentence might be taken wrongly. There might be such mistakes in his notices. Witness heard every sentence Mr. Tilak uttered. When there were cheers and applause the speaker stopped, and resumed when calmness prevailed. That was his general experience. Owing to the cheering he could not have missed any sentence. There was some difference between his shorthand notes and that of his colleague Datre. They prepared the translation together. Witness was then questioned in regard to his shorthand signs for the words "Riga" and "Rajya" and was asked to write the signs for the two words, and what he wrote was put in as exhibit. In regard to Mr. Tilak's Belgaum speech the witness said that he began his transcription two or three days later.

Re-examined by Mr. Binning, witness said that he knew only Mr. Ratul shorthand.

Examination of Mr. Tilak.

The Court then wanted to examine Mr. Tilak, and he was accordingly called to the box and sworn in.

Q.—Did you on the 1st May at Belgaum and on the 21st May and the 1st June deliver lectures or speeches, to use your own words, on "Swaraaj"?

Mr. Tilak:—Yes on "Swaraaj" or Home Rule.

Magistrate:—Have you read the copies of the transcript of them by your pleaders?

Mr. Tilak:—Yes.

Magistrate:—Are they a correct report of what you said?

Mr. Tilak:—Not verbatim.

Magistrate:—Are they substantially correct?

Mr. Tilak:—On the whole or in general they may be correct, but I find certain places where there are omissions and imperfections.

Magistrate:—What was your object in delivering them?

Mr. Tilak:—To explain Home Rule and point out the best way of obtaining it.

Magistrate:—Can you explain Home Rule in a few words?

Mr. Tilak:—I refer you to the lectures.

Magistrate:—The Government have proceeded against you on two previous occasions for disseminating sedition?

Mr. Tilak:—Yes.

Magistrate:—And you were convicted?

Mr. Tilak:—Yes.

Magistrate:—Do you wish to make any other statement?

Mr. Tilak:—My Counsel will make.

This closed the evidence in the case.

The taking of evidence having thus closed, the Magistrate called upon Mr. Binning to address the Court.

Crown Counsel's Address.

Mr. Binning at the outset apologized for his ignorance of Marathi, and said, as far as one could gather, the defence relied on certain words which they said were wrongly translated. He then refuted the meaning of the words put up by the defence with the help of standard Marathi dictionaries, and said that it was inconceivable that a literary man like Mr. Tilak, and he might add an orator like him, could have used words in the sense tried to be put on them by the defence. The offence the Court had to decide was one under Section 124 A of the Indian Penal Code, and Counsel read out the Section. Counsel had nothing to do with Home Rule, regarding its propriety or otherwise. His instructions were to the effect. They had information that Mr. Tilak was orally disseminating sedition and therefore was required to furnish surety for good behaviour. In considering this the Court must take into consideration the fact that he had been convicted twice under Section 124 A for disseminating sedition. Part of

TELEGRAMS.

the sentence on the first conviction was remitted on certain promises which had not been kept. The second time he was sentenced to six years' imprisonment and a fine of Rs. 1,000. Despite that Mr. Tilak still continued to disseminate sedition. The Court was dealing with a man to whom no amount of warning or correction would do. Unless something was done, Mr. Tilak would probably go on repeating sedition, probably of a worse sort. Mr. Binning then cited various authorities in support of his case under Section 104A, and, continuing, said that his case did not depend upon Mr. Tilak's preaching of home Rule. His case was that he in doing so, used words and expressions which were likely to bring into contempt His Majesty's Government. He had read all the three speeches with great care and found no plan for Home Rule. They were all wild talk—some amusing, some dangerous. It might be said to the credit of Mr. Tilak that they were excellent from a literary point of view. Proceeding, counsel submitted that the real object of the speeches was not to speak on practical politics and explain Home Rule. They were made under the guise of the advocacy of Home Rule by Mr. Tilak, but really they contained dishonest and immoral allegations against the Government. It was not likely that Mr. Tilak could be bearing affection to Government any more than other persons who had been convicted of sedition.

Continuing, Mr. Binning read English official translations of the speeches, commenting on them as he proceeded, with the object of showing that certain passages in them were seditious.

Commenting on the speech delivered at Belgaum on 1st May on Home Rule, Mr. Binning wished to point out that Mr. Tilak's idea was that the rule made and maintained by the Government of India had not the sanction of the British Government. To put it in other words, officials in India were misrepresenting the people at Home about India. He submitted that only most optimistic people could consider that Mr. Tilak's remarks were not calculated to create dissatisfaction towards the Government. Counsel asked whether the people of Belgaum were slaves, as suggested by Mr. Tilak. If they were slaves he was also one, because what he was allowed to do those people and Mr. Tilak were also allowed to do. The British Government in India consisted of officials established by law, and to bring them into contempt, which the speech did, was to bring British Rule in India into contempt. The passage "when there was the East India Company's rule in this country all matters were carried on a commercial principle, whose attention was directed towards the question how might the Company's shareholders obtain considerable profit. A letter used to come to the Governor-General here to this effect: "So much profit must be paid to us this year, realise it and sent in to us. This was the administration etc." was full of remarks which were bound to cause considerable disaffection against the Government. Continuing, Counsel said that Mr. Tilak's speech made some reference to the effect that Lord Hardinge was in favour of Home Rule. This was a misconception and he would refer to His Lordship's speech later on. But he would give a short summary. What Lord Hardinge said was that the aspiration was legitimate but the present time was not a suitable opportunity to seek it. Again, the passage "we do not want the Secretary of State who has been created the son-in-law" was made with deliberate intention and could mean nothing but that the job had been created for him.

Proceeding to the second speech delivered at Ahmednagar on the 31st May, Mr. Binning said that the sentence "We have lost our trade" was utter misrepresentation. He would like to hear the views of big Indian merchants of Calcutta and other places. Then, again, the whole of the paragraph which referred to aliens was nothing but sedition. It really meant that the Government was alien. They were not doing their duty to India and they looked to their own benefit. The passage "When five or ten of our prominent men assembling together, tell the Government, the latter will understand it. Being alien it cannot understand it. As soon as the Government is informed of it, it is so generous minded and wise that it will listen to what you have to say and redress your grievances. Such was our belief etc., was nothing but sarcastic. The sentence "I say when a Government evades its responsibility it is no Government at all," Mr. Binning submitted, clearly brought the British into contempt. In regard to Mr. Tilak's appreciative reference to Indian soldiers fighting in this great war, Mr. Binning said that he was not sure whether they had anything to do with Home Rule. There was a serious insinuation in the sentence "but that is not a real Government which considers itself insulted when told of things which have not been done etc." and Counsel asked the Court to infer what sort of feeling it might have produced on Mr. Tilak's audience. Proceeding, Mr. Binning said that in the sentence "These intervening collectors, commissioners and other people are not wanted," the words "other people" included the Viceroy also. In the sentence "Why should the Emperor make distinction between black and white subjects who had given such service to the Emperor?" the suggestion was that the facts had been misrepresented to the King by officials in India. Dealing with the part of the speech in which Mr. Tilak said that the Prime Minister of England got only five thousand pounds per annum where as the Viceroy got Rs. 20,000 per month, and other officials in India proportionately large amounts, Mr. Binning said that he was surprised to see Mr. Tilak labouring under the misconception that the Prime Minister's post had a salary attached to it. As a matter of fact, the post carried no salary, and the reason why the Prime Minister got five thousand pounds was because he was also Chancellor of the Exchequer or one of the Secretaries of State. Then again, the Prime Minister had no occasion to entertain native and European members of the Legislative Council as the Viceroy. In reply to an interruption from Mr. Jinnah that the Viceroy was also rich, Mr. Binning said that sometimes they were and sometimes not.

Counsel had not concluded when the Court rose, and the further hearing was adjourned till to-morrow.

Bombay Share Market.

BOMBAY, August 9.

Continued rise in almost all shares was the feature of the Market to-day. Centrals advanced to Rs. 2,500 and Colaba land and Mill shares to Rs. 1,445. Crescents were

Latest Telegrams.

firm at Rs. 196 and Fazulbhoys advanced to Rs. 715 Currimbhoys advanced to Rs. 377½ Standards advanced to Rs. 1,565. Swadeshis advanced to Rs. 1,925 and Madhojis to Rs. 1,630. Indian Bleaching to Rs. 210 Indore Malwas to Rs. 413½ and Davids to Rs. 516½. Tata Mill was unchanged at Rs. 475. In Bank shares the Bank of Bombay advanced to Rs. 1,530 and the Bank of India to Rs. 73. In Miscellaneous shares Bombay Burmahs advanced to Rs. 945. Tata Iron and Steel ordinary were firm at Rs. 206 and deferred advanced to Rs. 940. Tramways advanced to Rs. 320 3¼ per cent Government paper was quiet at Rs. 75, and small pieces were at Rs. 75¼ for buyers in big lots.

Simla.

The Sikhs and the War

PATIALA, August 9

The following telegrams are published for information From H. H. the Maharaja of Patiala to H. E. the Viceroy:

"PATIALA, August 5th 1916.—On this second anniversary of the war, a representative meeting of the Sikhs of all India and Native States have desired me to tender on behalf of the Sikh nation their most dutiful and respectful assurances of undiminished loyalty to the august person and throne of His Imperial Majesty and their firm determination Will Your Excellency kindly convey this message to His Imperial Majesty the King-Emperor of India."

From the Viceroy to H. H. the Maharaja of Patiala "6th August 1916.—I thank your Highness warmly for the message of loyalty which you sent on behalf of yourself and the Sikhs of India. I have as requested by Your Highness forwarded the message to His Majesty the King-Emperor."

From His Majesty the King-Emperor to H. H. the Maharajah of Patiala (through the Secretary of State)

LONDON, August 7th 1916.—Your Highness telegram of the 5th August conveying the stirring message from yourself and the great Sikh nation has impressed me deeply. It is a further proof of the loyal and gallant spirit which the Khalsa have invariably displayed in battle and in time of stress and danger. This noble spirit has never risen so high as in the wide-flung battle fronts of this great war. I thank you all for your touching expressions of devotion to your King and for the sacrifices you have already made. As to the future I have confidence in the complete victory of my arms and of those of my brave allies in the cause of truth and liberty."

An Attempted Dacoity.

DELHI, August 9

A daring dacoity is reported to have been attempted in Wazerpur, a suburban village of Delhi, on Sunday night. At about midnight a villager whose house is situated on the outskirts of the village was roused from his sleep by the presence of 15 or 20 men who were entering the village. He questioned the intruders as to the cause of their visit to the village whereon he was rudely told to keep quiet. When the last man of the gang had passed him the villager raised an alarm at which the whole village turned out to face the dacoits. The dacoits were armed with pistols of Indian manufacture while the villagers met them with lathis and a free fight ensued. The fight is said to have lasted half an hour after which the dacoits hastily retreated leaving two of their men captives. The villagers received injuries of varying nature but no deaths were reported. Fourteen persons have been sent to civil hospital. Police were informed of the occurrence yesterday when Inspector C. S. Hogg with other police officers visited the village. Vigorous police investigation is going on. Mr. D. S. Hadow, the senior Superintendent of Police, Delhi, also visited the place of occurrence. Four pistols belonging to the dacoits have been recovered. It is surmised that the dacoits are a part of an organised gang and that their object was to raid the house of one Bhola, wealthy villager.

The Mysore Residents.

Presents a Challenge Shield

BANGALORE, August 10

The Hon'ble Mr. H. V. Cobb, C. S. I. C. I. E., Resident in Mysore, it is understood, has presented a challenge shield to be competed by platoons of 2/6th Royal Sussex Regiment. It is likely that the competition will come off immediately.

Motor Byke Accident.

Captain Holmes and Lieutenant Bonnerjee of 2/6 Royal Sussex Regiment when returning from a visit to Nundydroog hills last week had a narrow escape from a motor byke accident. It is stated the wheels of the side car got dished off the road into a burrow pit. They received slight bruises, and damage to the cycle and the side car was small.

Gilley & Co., 149 Broadway, Madras.

